

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XI.

Ljubljana, 30. novembra 1939.

Štev. 48. (528)

Ali si je moči misliti človekoljubnejši način vojskovanja od nemškega — načina, ki srdito napade sovražnika, ne da bi terjal mnogo človeških življenj?

Deutsche Allgemeine Zeitung
27. novembra 1939

»DRUŽINSKI TEDNIK«

zhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 14/III. Pošto predal št. 345. Telefon št. 33.32. Račun poštne hran. v Ljubljani št. 15.993. Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

GENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petilna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din. v dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povsod po posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Kaj se je godilo
od 8. do 12. novembra?

(Gl. str. 9)

Roosevelt pravi:

»Na pomlad bo vojne konec!«

Pomorska vojna postaja čedalje brezobzirnejša. — Ali bodo Finci vzdržali sovjetski pritisk?

V Ljubljani, 29. novembra

Zdaj, ko so Angleži sami uradno priznali, da Nemci zares polagajo magnetične mine, pač ni vzroka, da ne bi tega tudi mi verjeli. Stvar je torej takšna, da je pomorska vojna res stopila v drugo fazo — v fazo skrajne brezobzirnosti.

Značilnost magnetičnih min namreč ni toliko nekakšna grozotna skrivnost, ki ji ne bo lahko priti do živega, kakor okoliščina, da so te mine slepo orožje, enako nevarne sovražniku kakor prijatelju. Pričvrščene (zasidrane) mine zapro prometu to ali ono morskno pot, plavajoče mine pa okužijo vse morje daleč na okoli.

Po mednarodnem vojnem pravu je takšno slepo orožje prepovedano — prav zato, ker je slepo in utegne nevtralcu prav tako ali pa še bolj škodovati kakor vojskujočim se državam. Nemci trde, da so se morali zateči k temu orožju, češ da je angleška blokada še bolj nečloveška, ker hoče izstradati ves nemški narod z ženskami in otroki vred. Angleži odgovarjajo, da je prav tako nečloveško, obkoliti kakšno trdnjavo v vojni in jo z lakoto prisiliti k predaji; a kljub temu po mednarodnem vojnem pravu to ni prepovedano — kakor v ostalem tudi blokada ni prepovedana. Prepovedano je pa, nadaljevati Angleži svoje dokazovanje, polagati slepe mine, in v represalijo za to sta Anglija in Francija sklenili od 5. decembra dalje blokado tudi še na nemški izvoz.

Kako se bo minska vojna končala? Ze zadnjič smo zapisali, da ga ni orožja, proti kateremu ne bi človek našel obrambe. Toda dodati moramo tole omejitve: ta stavek velja samo za tiste, ki so materialno ali moralno, ali pa v obojem močnejši od nasprotnika, da lahko vzdrže dotlej, dokler se ne organizira njihova obramba.

Angleži trde, da so že našli orožje proti magnetičnim minam. Ali je to res, je nam težko ugotoviti. Vsekako nam nihče ne sme zameriti, če smo skeptični: malo prehitro je pač to obrambno orožje stopilo na plan, da bi se stvar zdela prav verjetna.

Američani gledajo zadevo z drugega vidika. Kot nevtralcu, in vrhu tega še zelo oddaljeni nevtralcu, vidijo evropsko vojno iz vse bolj plaščne perspektive kakor prebivalci bližnjih nevtralcu in vojskujočih se držav. Američani torej trde, da zanje

ta trenutek ni glavno, ali bodo zavzniki našli orožje proti nemškim minam ali ne; mnogo bolj važna je zanje okoliščina, da se je Nemčija že v tretjem mesecu vojne zatekla k tako brezobzirnemu in zato tudi tako dvoreznemu orožju. Američani sklepajo iz tega, da je položaj v Nemčiji kočljiv.

Toliko bolj čudna se zato zdi nekaterim ameriškim listom razlaga o ugrabitvi dveh Angležev na holandskih tleh, češ da sta člana britanskega Intelligence-Servicea imela nalogo, prevzeti od Nemcev predloge za sklenitev premirja. Ne razumemo te nezasižane naivnosti odgovornih britanskih krogov, pišejo newyorški listi, še manj pa razumemo tolikšno nesposobnost članov nekdanjega najposposobnejšega vohunškega urada sveta.

V nedeljo je po daljšem presledku spet izpregovoril predsednik britanske vlade Neville Chamberlain. To pot o vojnih ciljih zaveznikov. Dejal je, da se Anglija in Francija borita zato, da premagata tiste, ki »skušajo s silo zavladati nad drugimi narodi«.

Ko bomo ustvajali novo Evropo, je nadaljeval Chamberlain, upamo, da bo med narodi, ki bodo pri tem sodelovali, tudi Nemčija. Naš cilj je, da preneha oblast sile, ki jo je uvedla

dla sedanja nemška vlada, in da ustvarimo novo in boljšo Evropo.

Zanimivo je, da je ameriški zunanji minister Hull javno priznal, da se strinja s Chamberlainovim izjavljanjem. Značilnejša je pa reakcija Francozov. Glavni urednik Petit-Parisiena, lista, ki stoji zelo blizu francoski vladi, je namreč svoj komentar Chamberlainovega govora končal s temi besedami:

»Chamberlain še zmerom upa, da bo Nemčija, navdahnjena z novim duhom, med narodi, ki bodo pomagali Evropo obnavljati. Chamberlain kljub grenkim razočaranjem zadnjih 25 let še ni izgubil vseh upov, da bi se Nemčija mogla preroditi. O tem sonja tudi major Attlee, voditelj britanske parlamentarne opozicije. Nevaren je ta sen. Usojamo si, opozoriti na to naše zaveznike.«

Napetost med Rusijo in Finsko je spet dozorela do kritične točke. Vse kaže, da so si Sovjeti vtepli v glavo, da spravijo Fince na kolena. Recept, po katerem nastopajo, ni slovanski, zato se nam tudi ne zdi verjetno, da bi trajno želi uspehe z njim. Zdi se, da v živčni vojni Finci ne bodo tako hitro podlegli, a orožne vojne Rusi po vsej priliki ne bodo tvegali, ker je ne samo navzkriž z njihovo ideologijo, ampak tudi nimajo od nje ničesar dobiti.

Observer.

17. november 1939

Časniki poročajo, kaj se je godilo v Pragi 17. novembra. Paris-soir piše, da so aretirali nič manj ko 8000 študentov. Po nemškem uradnem poročilu so jih ustrelili samo deset, a svetovno časopisje navaja drugačne številke.

Daily Express piše, da Rusi spodbujajo Čehe k odporu in jih pozivajo, naj se otresejo jarma nemških tiranov. Te propagande Rusi sicer ne počno uradno, ampak preko komunistične internacionale; kljub temu je stvar značilna.

Elser že usmrčen?

Po nekem poročilu francoske agencije Fournier so Georga Elserja, ki mu je Gestapo dokazal da je izvršil atentat v Monakovem, že 23. t. m. obglavili.

Nova romunska vlada

Prejšnji četrtek je moral predsednik vlade Argetoianu odstopiti, ker se več ministrov ni strinjalo z njegovim popuščanjem v gospodarskih pogajanjih z Nemčijo. Novo vlado je sestavil bivši pariški poslanik Tarescu.

Vojne bo spomladi konec?

Prejšnji četrtek je predsednik USA, Roosevelt izrazil prepričanje, da bi se evropska vojna utegnila že na pomlad končati.

Skoraj odveč je pripomniti, da washingtonski krogi ne dvomijo, da bosta zmagali Anglija in Francija.

Roosevelt je že druga ugledna osebnost, ki je javno povedala, da ne veruje v vojno, segajočo v leto 1941. Prvi, ki je to izjavil, je bil prezident Beneš. (Njegovo izjavo smo svoj čas zabeležili.)

Nova nesreča na Nemškem

V torek je poročal nemški poročevalski urad, da sta na progi Frankfurt—Niederwöllstadt trčila drug v drugega neki potniški in tovorni vlak. 11 ljudi je mrtvih, 5 pa nevarno ranjenih.

Rooseveltova popularnost

Newyorški obzornik Fortune je s plebiscitom med ameriškim prebivalstvom ugotovil, da popularnost prezidenta Roosevelta stalno raste. Nič manj ko 47,4% vprašancev se je izreklo za to, naj Roosevelt še v tretje kandidira, medtem ko jih je bilo tik pred vojno samo 34,9% vprašancev za Rooseveltov tretji mandat.

List pravi, da prezidentova popularnost narašča zaradi njegove zunanje politike. (Havas)

(Fortune »otipava« Američane po podobni metodi kakor znameniti profesor Gallup. O le-tem gl. današnji listek na 2. in 3. strani)

Učakal je

Francosko vojaško sodišče je obsodilo bivšega ministra Marcela Déata, ker je v začetku septembra t. l. delil brošuro, v kateri se je zavzemal za sklenitev miru z Nemci. (Reuter)

Marcel Déat je našim bralcem že znani francoski znamenitnik, ki je izrekel krilatico, da za Čehe (in pozneje za Gdansk) ni vredno umirati. So-deč po njegovi brošuri, se dječemu ministru n. r. tudi za Francijo ni zdelo tvegati smrti.

V nekaterih pariških krogih ugibajo, ali bi se kaj podobnega utegnilo zgoditi tudi Bonnetu. Večina jih misli, da bi bilo za to treba Clemenceauja...

Slovaki

so za svojo zvestobo Nemčiji v nemško-poljski vojni dobili zdaj nekaj sto kvadratnih kilometrov zemlje na južnem Poljskem.

Slovaki uživajo danes i pri Čehih i pri Slovaki posebene vrste sloves.

100.000 ...

Neka anketa v Beogradu je ugotovila, da je mnogo Beograđanov iz »boljših« družin oproščenih vojaščine ali pa proglašeni za »neborce« zaradi srčne napake. Kmeta, ki bi bolehal za to »napako«, ni. Dalje ugotavlja omenjena anketa, da bi strog pregled naš državi okoli 100.000 vojakov iz vrst teh »nesposobnih«.

(Nova Riječ, Zagreb)

Londonški Daily Express piše, da misli Hitler ustvariti nov mednarodni zakon. Kakor je namreč samo določen pas morja last obmorske države (teritorialne vode), bi morala biti ista tudi z zrakom. Teritorialne vode segajo tri milje od obale, to je tako daleč, do koder je segel topovski strel v času, ko so sestavljali ta zakon. Onstran tega tri milje širokega pasu je morje last vseh. Tako bi moral biti tudi zrak onstran točke, ki jo še dosežejo protiletalski topovi, last vseh.

To teoretiziranje ima seveda zelo praktičen cilj. Z njim se da namreč dokazati, da bi nemški bombniki in lovski letala smela zakonito preleteti Nizozemsko in Belgijo, če le dovolj visoko lete.

V znamenju časa

Londonški Punch citira nekega angleškega časnikarja, ki je pred kratkim napisal: »Nemško ljudstvo bo po končani vojni spet dober kupec Velike Britanije.«

Tem besedam je Punch dodal tale predlog, poln gnevnega humora:

»Sprejmemo oglase za hrbtno stran letakov, ki jih britanska letala spuščajo na Nemčijo.«

Glej tudi 4. stran

Portreti tedna

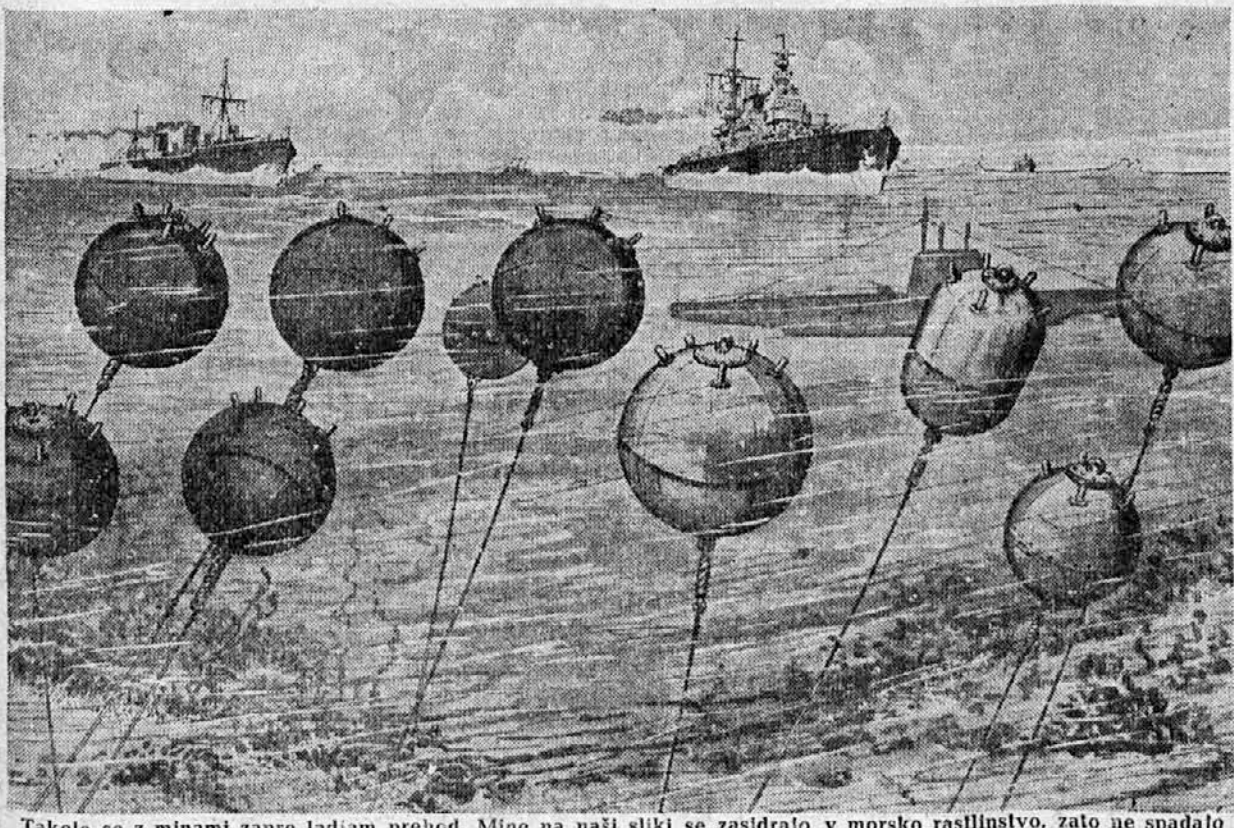
Neville Chamberlain je v nedeljo govoril po radu o zavezniških vojnih ciljih: — Silka kaže britanskega premijera, ko prvič po okrevanju odhaja v predsedstvo vlade.

Oton Strasser, soustanovitelj nemške narodnosocialistične stranke, danes emigrant. Gestapo trdi, da je on zasnoval monakovski atentat.

Georg Elser, mož, ki je po izjavi Himmlerja, šefa Gestapa, priznal, da je izvršil monakovski atentat.

Takole se z minami zapre ladjam prehod. Mine na naši sliki se zasidrajo v morskoro rastlinstvo, zato ne spadajo med prosto plavajoče. Najpogostejša vrsta min meri 1 m v premer, njeno razstrelivo pa tehta okoli 200 kg. — Zgoraj: Zemljevid Anglije z njeno vzhodno obalo, prizoriščem neštetihih minskih eksplozij. Na zemljevidu vidite tudi izliva Temze in Humber, kjer baje Nemci iz letal spuščajo tako imenovane magnetične mine.

Družinski tednik

Naši otroci in igrače

Čas pred Miklavžem in božičem je pač najljubši za otroke, nič manj pa ne za nas odrasle, ki tako radi opazujemo njih zaveca lička in njihove, v nedolžnem veselju blesteče se oči. Pred izlozboami z igračami je gneča takšna, da se komaj preriješ do stekla. Vendar je le malo igračk, ki bi jih hoteli kupiti svojemu otroku. Po večini tuji izdelki, razne tuje igre, celo s tujimi napisi; kamor pogledaš bojnopolje, vojaki, topovi, strojnice... Ubogi naši otroci, ki se bodo igrali s to tujo šaro!

In vendar imamo tako lepe, tako praktične in vzgojne domače igrače. Ker otroci izlozbe domačih igračk gledajo še vse rajši kakor izlozbe tuje šare, je to dokaz, da je njihov instinkt zanesljivejši kakor pokvarjeni okus odraslih.

Izlozba domačih igračk je polna domačega ozračja, ki so ga naši otroci vajeni, tistega ozračja, ki ga v današnjih razburljivih dneh tako zelo potrebujemo. Toliko lepih, toliko pametnih igračk je tam! Nič topov, nič strojníc, nič tujih vojakov! Pač pa lepe, domače stvari, ki jih je otrok vajen pri nas gledati in občudovati v vsakdanjem življenju. V kotu kornič-belec, pobožna želja vseh Janežkov in Tončkov, za tiste, ki se navdušujejo za tehniko, pa pravi, pravcati leseni motor, znamke Janežek & Mimi. Sredi izlozbe prelepa lesena železnica, s spalnim in jedilnim vagonom, z vagonom za premog in okroglim tankom za olje. In vprege s konjičji šarci, vranci in belci, razkošni in tovarni avtomobilčki, za deklice pa kosočke in petelinčki, račke in kravičice. Vse lepo izdelano, pobarvano z živimi barvami, dovolj veliko in trpežno.

Starši, ali čutite, da je vaša dolžnost, kupovati otrokom domače igrače? Ne sumo zato, ker s tem podpirate domače delo, domačo obrt, pač pa tudi iz vse višjih namenov. Otroci vseh narodov na svetu se igrajo z igračami, ki izražajo duha, s katerim je prežet tisti narod. Iz naših igračk diha tisti miroljubni, ustvarjalni dih, ki je tako značilen za naš narod, za vse naše življenje. Tega duha se naj naši najmanjši napijejo že v najnežnejši dobi, da bodo znali pozneje, ko bodo odrasli, spoštovati vse, kar je naše, kar je pametno in pozitivno.

Zavedajte se pa tudi, da dajete s kupovanjem domačih igračk delo domačim ljudem, kajti sramotno je, da smo doslej 90% vseh igračk kupovali zunaj naših mej in jih plačevali v zlatu, ki ga potrebujemo za vse bolj važne stvari.

Kronistka.

Politični teden

Omejitev prometa z motornimi vozili

Uredbo o omejitvi prometa z motornimi vozili je podpisal trgovinski minister dr. Andres skupaj s finančnim ministrom dr. Šutejem. G. minister je pretekli teden sprejel časnika in jim dal nekaj važnih izjav o tej uredbi. Pred vsem je poudaril, da upa, da bo javnost ta ukrep sprejela z razumevanjem.

Uredba prepoveduje ob nedeljah in praznikih promet z zasebnimi avtomobili, in sicer zaradi varčevanja tekočih goriv. Ne bo pa ukinjen promet takšnih in avtobusov z rednimi zvezami. G. minister je apeliral na vse lastnike osebnih avtomobilov, naj tudi delavne dni štedijo bencin. Tovorni avtomobili ne smejo prevažati blaga po tistih progah, ki tečejo vzporedno z železnico. Ministrstvo bo pa skrbelo, da se napravi konec avtomatskemu ustavljanju bencina v črpalkah. Štednja tekočih goriv je potrebna zaradi zmanjšane uvoza in pa zaradi štednje z devizami.

Hrvatsko društvo »Domobran«, organizacijo bivših hrvatskih skavtov, je razpustila hrvatska banska oblast. Hrvatski skavti so namreč svojo organizacijo pred kratkim prekrstili in dr. Maček je ob tej priložnosti sporočil vsem organizacijam HSS, da je »Domobran« frankovska in protinarodna organizacija, ki je v službi tujih ideo-

Skrivnostna smrt dveh mladih zaljublencev, ki sta odšla s plesa pod vlak

Dvojni samomor v Borovem je zbudil mnogo sočutja in ugibanja

Borovo, novembra.

V Borovem, znanem posebno po tovarni »Bate«, se je te dni dogodilo nekaj prav tako strašnega kakor skrivnostnega. Dva mlada človeka, znani boksač Tikan Pavlovič in njegova znanca Marija Mikanova, sta na lepem odšla s plesa pod vlak.

Ljudje ugibljejo, domnevajo, se pomenujejo in komentirajo, toda obeh mladih življenj to ugibanje in pomenj-kovanje ne obudi. Tragedija Tikan in Marije je za zdaj še zavita v temo. Opišemo pač lahko, kako se je grozotno dejanje dogodilo, ne pa vzrokov in okoliščin, ki so prisilile mlada človeka do tega obupnega koraka...

Boksarski »match« brez enega borilca

Tikan Pavlovič bi moral usodnega dne nastopiti v boksarskem »matchu« proti svojemu nasprotniku Dimiču. Vse je bilo pripravljeno, vstopnice za prireditve razprodane, Dimiča pa od nikoder. Tikan je to nekoliko potro, toda da ljudje ne bi bili razočarani, jim je razložil, da on ni kriv in da je pripravljen, boriti se proti kateremu koli drugemu. Res se je prijavilo nekaj mladeničev in Tikan se je spustil z njimi v borbo. Ljudje so naposled zadovoljni odšli.

logij. — Mesec trgovinskih pogodb bo prihodnji mesec. V Beograd je že pripeljal nekaj trgovinskih delegacij iz raznih držav na pogajanja glede izmenjave raznega blaga. Francoska delegacija je že v Beogradu, pričakujejo pa tudi madžarsko delegacijo, razen tega se pa pogaja za večji uvoz svinj in masti zastopstvo iz češko-moravskega protektorata. Naše trgovinsko poslanstvo je odpotovalo v Milan, da se bo pogajalo glede uvoza bombažne preje. — Naša država je zadnje tedne izvozila v Svitco 6000 svinj. — Izvozni odbor Narodne banke je pred kratkim odobril za izvoz svežega sadja in povrtnine in konzerviranega sadja in povrtnine 25% premijo. Izvozniki češpljeve marmelade zdaj prosijo, da bi izvozni odbor uredbo razširil tudi na češpljevo marmelado. — Prijavo za ustanovitev narodne radikalne stranke so vložili predstavniki glavnega radikalnega odbora notranjemu ministru Mohaldžiću. Prijavo je podpisal Aca Stanojevič s 120 radikalnimi prvaki. Prijavi so priložili tudi strankine statute. — »Službene novice« so objavile spremembe in izpopolnitve zakona o izrednem kreditu za organizacijo izvoza naših pridelkov. Po tej uredbi bo Prizad vršil državno intervencijo na domačih tržiščih, in sicer tako, kakor bo to določilo trgovinsko ministrstvo. Te posle bo opravljal poseben odbor štirinajstih članov, ki jih bodo volili po določenem pravilniku. — Uredbo o premiranju izvoza v vzhodne države je podpisal trgovinski minister dr. Andres. Premije so uvedli za določene količine nekaterih proizvodov. Izvozniki si bodo morali poprej priskrbiti izvozno potrdilo. — Prva seja osrednjega odbora RK se je vršila v nedeljo v Beogradu, pod vodstvom sedanjega predsednika Nj. Vis. kneginje Olge.

*

Listek »Družinskega tednika«

„Barometer“ javnega mnenja

Kako deluje Gallupov zavod

V nedeljo zjutraj potrkala nekdo na vrata: pri pismonoši Smithu v neki vasi države Južne Dakote (USA); pri mlekarku Brownu v Albanyju; pri policistu O'Neillu v Cikagu; pri kovinarju MacPhersonu v Newyorku; pri lekarnarju Schultzu v majhnem predmestju Minneapolisa...

Povsod stoji pred vrati lepo napravljene mlad moč.

»Lep pozdrav od mistra Gallupa,« so njegove prve besede. »V njegovem imenu vas prosim, če bi mi odgovorili na nekaj vprašanj.«

Domačin že ve, kaj to pomeni, in tako odgovarjajo pismonoša Smith in mlekark Brown in policist O'Neill resno in vestno na vsa vprašanja vprašalne pole, ki jo je lepo oblečeni mladi mož vzel iz svoje aktovke.

To je oni znameniti Institut for Public Opinion (Zavod za javno mnenje), ki je edini te vrste na svetu: zavod našim bralcem že znanega vseučiliškega profesorja Gallupa iz Newyorka (Glej članek »Ali pojde Amerika v vojno?« na 9. strani »Družinskega tednika« z dne 9. novembra t. l.)

Liubezen ali lahkornost?

Po prireditvi je Tikan s prijatelji odšel v »društveni dom« v Borovo, kjer je bila zabava, kjer je mladina plesala in se zabavala. Tikanovi prijatelji zdaj pripovedujejo:

»Bil je dobre volje, nikomur se še sanjalo ni, da ga kaj teži. V društvenem domu nismo bili dolgo, odšli smo v neko drugo gostilno, kjer smo se zabavali dalje. Med drugimi dekleti je bila tudi pokojna Marija. Prisedla je k naši mizi in se pričela pogovarjati s Tikanom.«

Tikan je dosti pil, čeprav to ni bila njegova navada. Natakaj v tisti gostilni je pozneje povedal, da se je čudil, kako to, da boksač toliko pije.

Ko je bilo že precej pozno, je Tikan izjavil, da hoče domov. Vstal je, tedaj je pa vstala tudi Marija.

»Tikan, tudi jaz grem,« je dejala. »Spremi me domov.«

Oba sta mirno odšla iz nič hudega ne sluteče družbe.

Kam sta odšla Tikan in Marija?

Kam sta mlada zaljubljenca odšla, ni nihče slutil. Mislili so pač, da gre Tikan Marijo spremit proti domu. Krenila sta pa v deževni noči proti železniški progi, tam kjer so zapornice. Tedaj ni bilo rednega vlaka. Neki človek, ki se je tedaj slučajno mudil ob zapornicah, pripoveduje:

Anglija in Francija bosta blokado razširili tudi na nevtralne ladje, ki izvažajo nemško blago. Ustavili bosta sleherni tujo ladjo in pregledali njen tovor. Takšna blokada bo imela zle posledice ne samo za Nemčijo, temveč tudi za nevtralne države. — Italija, Japonska, Belgija, Danska, Holandska in Švedska so v Londonu in Parizu protestirale zaradi razširjenja blokade, češ da bo to občutno prizadejalo njihovo trgovino. Na protest so iz Londona in Pariza odgovorili, da bodo predloge nevtralcev proučili in skušali nevtralnim ladjam čim bolj priznati, da je pa tega ukrepa kriva Nemčija, ki je angleške glave preplavila z

Staro sprejemno v račun. (nasproti Krizanske cerkve).
"P R O M E T"
kov, prav poceni napredaj pri
več kot v otroških vozičih.
Partija živalskih strojev po-

POZORI

magnetnimi minami. — Nemška policija je izdala poročilo o monakovskem atentatu. Poročilo pravi, da je atentat zasnoval emigrant Oton Strasser. Izvršil ga je pa aretirani Georg Elser, ki da je krivdo naposled priznal. Priznal je tudi, da je atentat delo angleške vojnске službe. — Vlada kriza je nastala pretekli teden v Romuniji. Vzrok krize so neuspešna nemško-romunska pogajanja glede uvažanja romunskega petroleja v Nemčijo. Prav zaradi teh pogajanj je Nemčija ščitila Romunijo nasproti Rusiji, po neuspešnih pogajanjih je pa nastal v vladnih krogih nemir. Prvi je odstopil trgovinski minister Bojou, nato pa tudi

Barometer javnega mnenja

Ideja, ta neprepeljiva ideja se je spocela v glavi profesorja Gallupa samega in edinega. Mož se je že od nekdaj mnogo ukvarjal s statistiko, zraven je imel pa še iz mladih let veliko smisla za žurnalistiko: tako je bil Gallup prvi učenjak na svetu, ki mu je katero vseučilišče ponudilo stolicu za časnikaško vedo.

Zdaj se je mogel posvetiti v svoji študijski sobi na Kolumbijskem vseučilišču v Newyorku svojim najljubšim sanjam: kako bi natančno dognal javno mnenje, ne tisto po krivem takó imenovano mnenje, ki ga dan za dnem umetno ustvarja nekaj sto politikov, časopisnih ravnateljev in radijskih napovedovalcev, ki so vsi bolj ali manj odvisni ljudje; ne. Temveč pravo, pristno javno mnenje, nazore in misli 120 milijonov brezimnih ameriških državljanov, bogatih in siromašnih, mestnih in kmetijskih, moških in ženskih, belcev in črncev... Metoda za dognanje tega javnega mnenja mu ni delala preglavic; a kje naj dobi milijone, da svojo idejo uresniči?

Sebična industrija priskoči nesebično na pomoč

Gallupu se je posrečilo, da je zbudil pri industriji zanimanje za svoj načrt. Magnetne ameriške veleindustrije so namreč izprevideli, kako važno je zanje, če natančno vedo, ali so kadilec ljubše smotke ali cigarete; ali se kratkokrila moda uveljavlja; ali ljudje v zimskih večerih rajši gramofon poslušajo kakor kvar-

»Šla sta mimo mene v mirnem pogovoru. Nisem slutil, kaj nameravata. Še preden sem se dobro zavedel, sta složno legla na progo. Prav tedaj sem zaslišal ropot lokomotive. Zakričal sem, bilo je prepozno...«

Zakaj?

Priča te nenavadne tragedije je obvestila Tikanove tovariše, ki so se še zabavali in čakali, da se bo prijatelj vrnil. Vsi so globoko užaloščeni odhiteli na kraj nesreče. Oba, Tikan in njegova izvoljenka, sta ležala strahovito razmesarjena ob progi.

Vsi Tikanovi in Marijini znanci si belijo glavo, zakaj naj bi šla mlada v smrt. Poznala sta se le še malo časa, bilo je videti, da Marija zelo ljubi mladega boksača. Nikoli se nista prepirala. Složno sta odšla z zabave v smrt.

Najbolj verjetna je razlaga, da sta se Tikan in Marija za šalo legla na progo, in da je Tikan dejal:

»Če me imaš rada, boš legla z menoj na tračnice, tik preden bo prišel vlak, bova skočila v stran.«

Morda ju je vlak prehitel. Doslej še ni bilo mogoče razjasniti skrivnosti mladega ljubzenskega para.

predsednik vlade Argetojano s svojim kabinatom. Kralj Karol je mandat za sestavo nove vlade poveril ministru Tatarescu, ki je zdaj postal predsednik vlade in notranji minister, zunanji minister je pa še nadalje Gafencu. — Magnetne mine, ki obdajajo angleško obalo in ogrožajo promet, spuščajo nemška letala v morje s padali. Dan za dnem se večja števila ladij, ki so zadele na nemške mine. — Na zahodni fronti je še zmerom ostalo pri spopadih izvidniških čet, dočim so sovražniki v zraku in na morju na moč delavni. — Angleži se nameravajo braniti proti magnetičnim minam s pomočjo lesenih ladij in tako imenovanih magnetičnih pasti. Nekatere ladije bi obili z lesom in tako preprečili, da ne bi privlačevale min. Poleg tega bi imele te ladje v zračni razdalji za seboj nekakšne pasti, ki bi lovile mine, ki bi brez škode eksplodirale. — Skrivnostni incident se je pripetil pretekli teden na holandski meji pri Venlu Tam so v civilne obleke preoblečeni člani Gestapa, nemške tajne policije, ugrabili kapitana Stewensa in Besta, uradnika angleške tajne službe. — Zadnje dni so postali žrtve nemških min v Rokavskem prelivu angleški parnik »Sussex«, angleški parnik »Hookwood« in švedski parnik »Gustav Reuter«. — Američani upajo, da bo vojna še prihodnje poletje končana. Prav tako nočejo nekateri ameriški industrijci povečati svojih tovarn, ker so prepričani, da vojna ne bo trajala več ko leto dni.

Popoln prelom med Finsko in Rusijo je nastal po ruski odgovori nenapadalne pogodbe s Finsko. Rusija zahteva, da se finska vojska takoj umakne z ruske meje. Med obema državama je nastala skrajna napetost. — Anglija in Francija sta proglasili neomejeno blokado Nemčiji. Izdali sta uredbo o prepovedi nemškega izvoza,

ki stopi v veljavo 4. decembra. Angleško in francosko vojno brodovje bo ustavilo sleherni ladjo in če bo našlo na njej nemško blago, ga bo zaplenilo do konca vojne, razen v primeru, da bi se med tem časom pokvarilo. Obe državi sta neomejeno blokado napovedali teden dni poprej zato, da bi nevtralne države med tem časom utegnile ukreniti najpotrebnejše. — Nemci so z minami zaprli tudi švedske teritorialne vode. S tem je nastal tudi v teh vodah nevzdržen položaj za plovybo nevtralnih ladij. Švedska vlada je ponovno protestirala pri nemški vladi, saj je takšno početje popolnoma v nasprotju z določili mednarodnega pomorskega prava. — Nemci so na zahodni fronti te dni prvič uporabili artiljerijske kroglice, ki ob eksploziji razvijejo gost dim. V dimu se je Nemcem posrečilo prodreti precej daleč do francoskih čet, vendar so Francozi napad odbili.

21 let je poteklo pretekli teden odkar je general Maister s svojimi pogumnimi borci osvobodil Maribor iz nemških rok in ga priključil Jugoslaviji. Tvegano dejanje je izvršil s dvema važnima odločitvama, in sicer s tem, da se je 1. novembra leta 1918. kratko in malo polastil vojaškega vodstva v Mariboru, 23. novembra je pa strl odpor mariborske »Zelene garde«, to je mariborskih Nemcev. To se je zgodilo ravno še o pravem času, kajti že naslednje jutro se je pripeljal v Maribor poveljnik gardistov z namenom, da bi razorožil Maistrove borce. Tako je na srečo prišel prepozno. Spomin na pomembni dan v zgodovini Maribora praznuje vsako leto vse zavedno mariborsko meščanstvo.

Predstavniki naše tekstilne industrije bodo odslej imeli dvakrat na mesec sestanek s trgovinskim ministrom ali njegovim zastopnikom. Tako bodo v potrebnem stiku z našim ministrom in bodo vselej točno poučeni o vladnih smernicah v gospodarski politiki.

Smrtna nesreča se je pripetila v vasi Zgornjih Danjah pod Ratitovcem. 66letni posestnik Fran Gaser je odšel s svojimi tremi hčerkami v gozd, da bi nagrabili listja. Hčere so šle naprej, oče pa za njimi. Na kamnu mu je na lepem spodrsnilo in padel je tako nesrečno, da se iz glavo udaril ob kamen. Obležal je nezavesten. Hčere so ga čakale, ko ga pa le ni bilo za njimi, so šle nazaj in ga našle nezavestnega. Na vprašanje, če je padel na kamen, je samo še priklimal. Odnesle so ga domov, kjer je pa kmalu izdihnil. Zapustil je pet hčera.

Medvedka je ugrabila 7letnega dečka in ga negovala kakor svojega mladiča, tako poročajo iz Beran v zetski banovini. Pred kakšnimi 14 dnevi se je v neki vasi pojavila medvedka z mladičema. Kmetje so mladiča pobili, medvedka je pa ušla. Ko ni našla mladičev, je ugrabila 7 letnega pastirčka, ki je pasel ovce na planini. Nesla ga je v svoj brolg daleč v planino in mu sama nosila hrane in ga pustila le, da je šel po vodo k potoku. Pestovala ga je in nosila kakor lastnega mladiča. Kadar je zaslišala kakšen šum, ga je skrila in začela renčati. Otrok je bil seveda silno prestrašen. Naposled so ga vendarle našli kmetje, ko medvedke ni bilo v brolgu. Ko se je medvedka vrnila, je šla za sledjo in naravnost v vas. Dva dni in dve noči je sedela pred hišo, kjer je bil deček doma, kmetje so se pa vsi poskrili po hišah. Naposled se jim je vendarle posrečilo, da so jo ubili.

drugačna — kakor je pač prebivalstvo sestavljeno. Sleherni krajevno posebnost je treba upoštevati, a intervjuvarjem je strogo prepovedano, kakor koli vplivati na vprašance, ali pa v sugestivni obliki zadati vprašanja, dobljena iz newyorské centrale. Tako si Gallup ustvari, lahko bi rekli neprekosljivo natančno povprečno sliko ameriškega javnega mnenja.

Prvo politično vprašanje

Gallupova slava se je začela tisti dan v jeseni 1932., ko je prvič zadal svojim vprašancem politično vprašanje in tako natančno napovedal Rooseveltovo izvolitev za predsednika, da so se njegove številke razlikovale od uradnih samo za 11%. Stiri leta pozneje se je pri ponovni izvolitvi Roosevelta zmotil celo samo za 075 odstotka.

Od tistega dne zasleduje Gallup stalno in vestno razvoj političnega naziranja ameriškega naroda. Rooseveltov New Deal, njegov boj proti gangstrom, njegov čedalje ostrejši nastop proti evropskim diktaturam, njegovo poseganje v svetovno politiko: nikoli ni washingtonska vlada ukrenila niti še tako neznatne javne stvari, ne da bi bila poprej povprašala pri profesorju Gallupu v Newyorku, kaj sodi o tem ameriška javnost. In nekaj dni nato je Roosevelt vselej dobil brzoglavko, ki mu je v odstotkih izrazila rezultat Gallupovega plebiscita.

Tudi drugi javni moške se pred sleherni odločitvijo obrnejo do kra-

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,

KLEIN

LJUBLJANA, Woltova 4

V znamenju časa

Casopis »Advertising and Selling« (Newyork) je konec avgusta t. l. prinesel tole beležko:

Kadar niso ameriški brivski stoli nič več za rabo, jih pošljejo v Kongo. Tam s pridom služijo poglavarjem plemen za vladarski prestol.

Londoni »Daily Express« je poročal dne 23. septembra:

Včeraj se je neki Teodor Stanton iz Windsorja peljal z avtomobilom po ulici. Na nekem vogalu je izstopil, da kupi najnovejši časopis. Novice v njem so ga tako zgrabile, da jo je ves zamisljen kar peš mahnil domov in pozabil na svoj avto. Ko je bil doma, se pa pri najboljši volji ni mogel več spomniti, kje je pustil voz.

Ameriški tednik »News Week« piše o listu »Recordu«, izhajajočem v Wyometu (Illinois, USA), da je pred kratkim izšel s popolnoma prazno zadnjo stranjo, le en sam stavek se je bral na njej, in še ta v prav majhnih črkah:

»Nikar se ne smejte! Kaj mislite, da je bilo igrača že ostale tri strani napolniti?«

»B. Z. am Mittag« (Berlin) je ondan prinesel tole dnevno novico:

Za temnitev. Snoči, malo pred 8. uro se je 59letni učitelj Paul N. iz Charlottenburga tako nesrečno zalzel na cesti v cigaretni avtomat, da si je prebil lobanjo in se brez zavesti zgrudil na tla. Mimo idoč so poskrbeli, da so nesrečnega prepeljali v bolnišnico, vendar mu ni bilo več rešitve.

Vrhovni poveljnik angleških čet na Francoskem, general Gort v živahnem pogovoru z letalskim podmaršalom Bluntom, »nekje na Francoskem«.

Med vojno si ni varno barvati trepalnice

London, novembra.

Angleško ministrstvo za narodno obrambo je izdalo posebno knjižico z navodili, kako naj ženske uporabljajo plinske maske. Med drugim piše v tej knjižici:

»Med vojno si ni varno barvati trepalnice, kajti če nataknete na obraz

plinsko masko, se oči zaradi nevaječnosti prično solziti. To bi utegnilo povzročiti pravo nesrečo za vas. Barva, ki bi se sčedila s trepalnic, bi utegnila pomazati steklo na maski in vam zamagliti oči, tako da ne bi niti videli, kam bežite. Lahko bi se pa tudi spozabili in instinktivno masko sneli z obraza, da bi si obrisali oči. Te okoliščine so pa tako nevarne, da je bolje, če si v vojni sploh ne barvate trepalnic.«

Sleheri pametni človek se bo strinjal s tem predlogom, in sicer tudi pri nas, čeprav še ni vojne.

Nekdanja pedikerka, zdaj »Kraljica blestečih se oči«

London, novembra.

Gospodična Joyce Blanckova je s svojo lepoto prišla od navadne pedikerke vse do princeze. Ze pred nekaj meseci so časopisi pisali o tej lepi pedikerki iz Oxforda, namreč to, da se je vanjo zaljubil neki eksotični princ Mahmud, brat trenhanijskega sultana.

Cerjav se je sultan iz Trenhanije tedaj upiral sprejeti na svoj dvor »belo ženo«, ga je brat naposled prepričal; poročil se je s svojo izvoljenko in se odpeljal z njo v Trenhanijo.

Zdaj so pa londonski listi objavili, da na dvoru v Trenhaniji vlada kar največje soglasje. Sultan je svojo belo svakinjo celo tako vzljubil, da jo je povzdignil v princeso in ji dal naslov »Putrija ašhaja madi«, kar se pravi po naše »Princesa z blestečimi se očmi«.

Muzej igralnih kvart

Newyork, novembra.

Mnogo ljudi zbira igralkne kvarte, toda doslej še nismo slišali, da je na svetu tudi pravi, pravcati muzej igralnih kvart.

Ta muzej so — to je čisto naravno — odprli v Združenih državah. V njem lahko vidiš kar 4.000 vrst raznih kvart. Med njimi vas bodo še najbolj zanimali ameriške »nacionalne« kvarte. Njihov izumitelj je zelo ponosen nanje. Te kvarte so sicer čisto navadne igralne kvarte, samo kralji imajo oblike ameriških narodnih junakov. Tako ima križev kralj obraz predsednika Združenih držav, Roosevelta. Pikov kralj je dobil obraz Lincolna, karov kralj obraz pokojnega prezidenta Wilsona in srčni kralj obraz ustanovitelja Združenih držav, Georgea Washingtona.

Te »nacionalne« kvarte so dosegle v Ameriki nenavaden uspeh.

Davek na križanke

London, novembra.

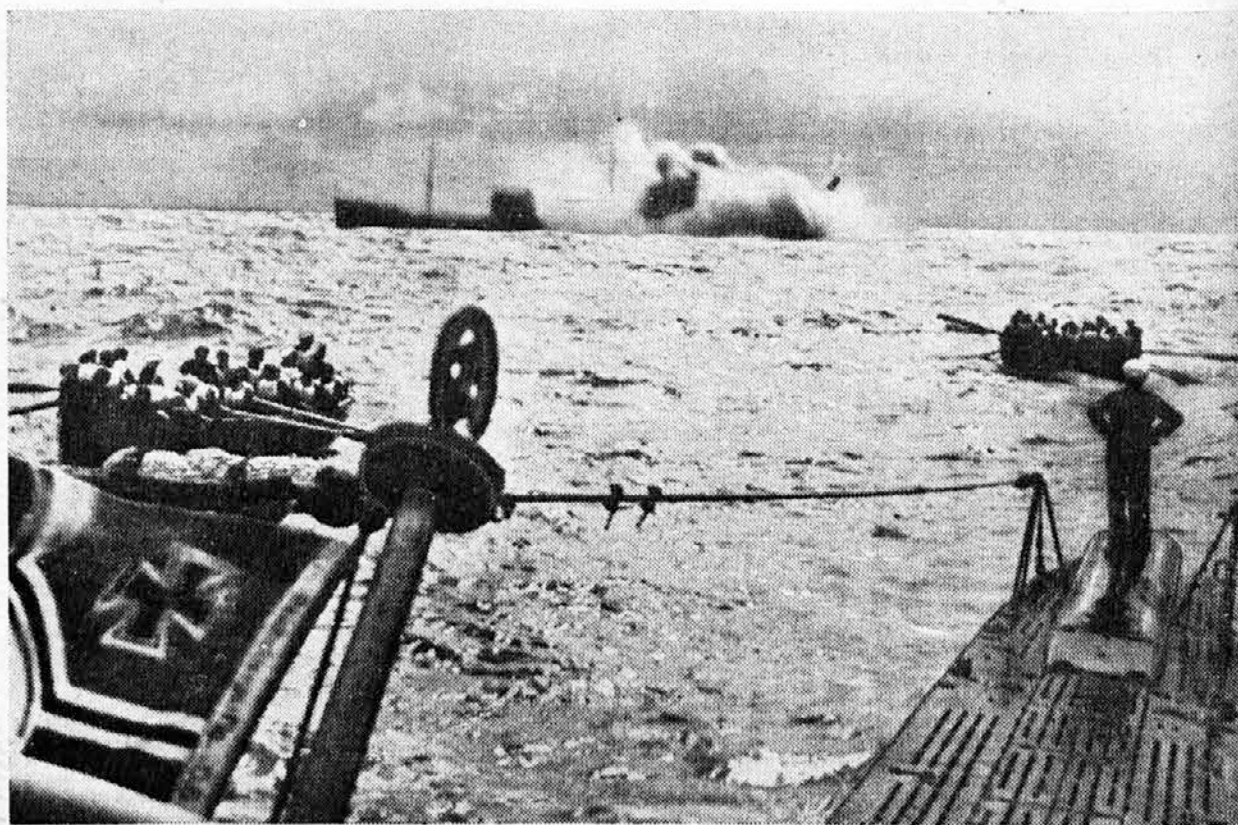
Po poslednjih vesteh iz Indije je indijska vlada odločila, da bo odslej uvedla poseben davek na vse križanke, ki jih bodo objavili indijski listi.

S to odredbo bodo pač najbolj oškodovani nekateri zabavni listi, ki so prinašali v vsaki številki nekaj križank. Znašli se bodo pred okoliščino: križanke omejiti in izgubiti naročnike ali pa se zmerom objavljati toliko križank in plačevati dokaj visok davek.

Krava in tele na oknu donebnice

Rim, novembra.

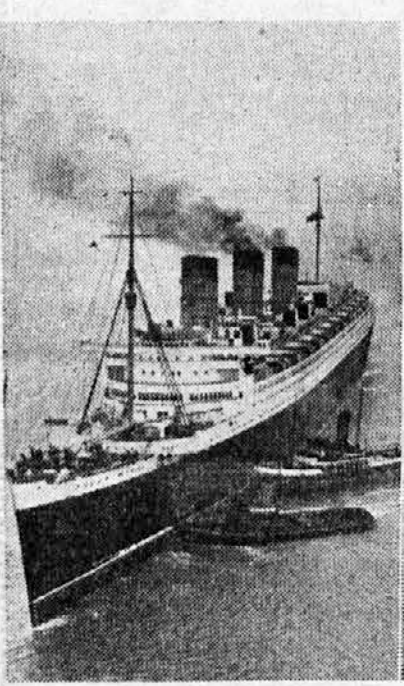
Prebivalci italijanskega mesta Fondi so imeli te dni priložnost, da so doživeli prav nenavadno senzacijo. Na oknu neke visoke hiše, »malone donebnice«, so ljudje neko dopoldne opazili pravo, živo kravo in živega telčka, kako začudeno buljita skozi okno na ulico.

Na zgornji sliki vidimo trenutek, ko je neka nemška podmornica torpedirala angleški petrolejski parnik. V ospredju vidimo del nemške podmornice in dva rešilna čolna z angleškimi mornarji, ki so v poslednjem trenutku zapustili potapljačo se ladjo.

co. Kajpak se je pod hišo nabralo kaj kmalu dosti ljudi, tako da je celo promet zastal.

Vsi so si belili glavo, kako sta živali prišli v poslopje. Tedaj je šla od ne-

Angleški oceanski parnik »Queen Mary«, ki je zdaj v Newyorku, odpluje te dni nazaj na Angleško. Nemci so parnik uvrstili v seznam sovražnih oboroženih parnikov in ga bodo pri njegovem povratku skušali zapleniti. Naša slika kaže parnik pred odhodom iz newyorskega pristanišča.

kod pritekel neki kmet in zadevo pojasnil. Peljal je kravo in tele na živinski semenj. V mestu je pa imel opravke, zato je živali za nekaj trenutkov peljal v vežo velike hiše, sam pa skočil po opravkih. Iz neznanega vzroka se je tele splašilo in zdrinjalo po stopnicah navzgor, krava je pa zbežala

za njim. Živali sta se ustavili ob nekem oknu in začudeno strmeli na ulico.

Vprašanje je bilo, kako kravo in telčka spraviti na cesto. Živali sta se upirali iti po stopnicah. Kravi so zvezali noge in jo po vrvi spustili na cesto, telčka je pa neki posebno močan moški zvelkel po stopnicah v vežo in na ulico.

Ali bodo vzgojili novo kavo?

Milano, novembra.

Italijanski radio je te dni med drugimi novicami objavil razpis tekmovanja za vzgojitev nove rastline, ki bi lahko dajala surogat kave. V tekmovanju je pogoj, da mora surogat vsebovati kofein alkaloid, ki se nahaja v kavi in čaju.

Verjetno je, da bodo vzgojili takšno rastlino in pridobili takšen surogat, kajti pred kratkim so ugotovili, da raste na svetu še več rastlin, ki imajo približno iste snovi, ki jih zahtevajo pri tekmovanju.

Italijanski in ves svetovni tisk zdaj napeto pričakuje, ali bo mogoče vzgojiti in pridobivati novo kavo, ki bi uspešno konkurirala stari kavi.

Desetletni zakonski mož se hoče ločiti

Kalkutta, novembra.

Pred sodiščem v Kalkutti bodo imeli te dni kaj nenavaden proces. Mlad komaj desetletni zakonski mož se želi ločiti od svoje sedem let starejše žene.

Desetletni »mož« Lillikohanda se je pred letom dni oženil z zdaj sedemnajstletno Kauzalijo Kurmikojo. Prav za prav sta bila oba otroka žrtev starih običajev; po njih starši ženijo in može svoje otroke, ne glede na njihovo mladost. »Mož« se je pa zanesljivo že do grla naučil zakonskih sladkosti, kajti kratko in malo je zbežal od svoje mlade — ali stare? — žene.

Zena ga zdaj toži za odškodnino, čes da se ne more sama preživljati. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko odškodnine bo moral plačevati otroški »mož«.

Kakor hitro imaš dvajset let, se moraš poročiti

London, novembra.

Navadno mislimo, da število porodov na Kitajskem stalno narašča. Temu pa ni tako; najbrže je temu kriva vojna. Zdaj je vlada v Honanu izdala posebno uredbo, ki veleva, da se mora sleherno dekle do dvajsetega leta poročiti, sicer mora plačati visoko kazen.

Od dekleta je odvisno, da najde moža in če ga sploh najde. Jasno je, da se tista dekleta, ki so zelo lepa ali pa bogata, prej poroče kakor revna in grda. Visoki davek obremeni torej žal samo tiste, ki jim usoda že tako ni bila naklonjena.

Zobje, ki rastejo v nosu

London, novembra.

Neki angleški znanstvenik je pred kratkim predaval o prav abnormalnem pojavu človeškega organizma, o »potujočih zobeh«.

Ti »potujoči zobje« zrastejo včasih celo v nosu. Na srečo je ta pojav prav redek in nastopa od časa do časa samo pri tistih ljudeh, ki imajo pregozte zobe. Leta 1932 je bilo na svetu samo 100 takšnih ljudi.

Ta pojav ima tele vzroke: eden ali redko dva zoba, ki sta odveč, pričeta potovati po ustni duplini in zaideta

celo v nos. Ta zob otežava dihanje in povzroča pogosto tudi napade naduhe. Ker je pa povsem skrit v nosni sluznici, ga moremo odkriti samo z rentgenskimi žarki.

Današnje žene morajo opravljati tudi takšna dela, ki so se poprej z njimi ukvarjali izrečno samo moški. Na sliki vidimo mlado Nemko, ki opravlja službo soferja na traktorju.

Brezplačna železnica

London, novembra.

Edina brezplačna železnica na svetu je najbrže v severozahodni Indiji, ne daleč od afganistanske meje.

Železnico so zgradile britanske vojaške oblasti kot strateško progo, ki veže notranjost Indije z zahodno angleško predstražo na afganistanski meji.

Uprava železnice se je za brezplačno vožnjo potnikov odločila zato, ker so ti predeli silno revni in če bi morali ljudje plačevati vožnjo, se nihče ne bi vozil.

Novice v nekaj vrsticah

Spalne vagonne za potnike III. razreda v italijanskih vlakih so te dni uvedle italijanske železnice, hoteč s tem dvigniti železniški promet. — Bencin je pričel primanjkovati tudi na Švedskem; te dni so samo v švedski prestolnici Stockholm zaradi tega odjavili več kot 4000 avtomobilov. — Sovjetska znanstvena akademija je te dni objavila, da živi v Sovjetski uniji 59 različnih narodov in 96 narodnih skupin. Vsi ti narodi govorijo 114 jezikov. — Hud potres je bil te dni v Turčiji, posebno v srednji Anatoliji. Več hiš se je sesulo in ubilo več ljudi; potresni sunki so se ponavljali en dan in eno noč. — Hud požar je divjal 20. novembra v Prekmurju v obmejni žitkovski blizu Dobrovnika v Lendavskem okraju. Zgorelo je 8 hiš in gospodarskih poslopij. — Klub ruskemu pritisku na Finsko Pinci se zmerom prodajajo vstopnice za olimpijado, v optimističnem upanju, da se bo še vse ugodno uredilo. — 19 ameriških potniških letal je zgorelo te dni v hangarju letalskega pristanišča v mestu Des Moines v Združenih državah. Skupna škoda znaša 100 000 dolarjev.

Angleži ustavljajo vse sovražne in nevtralne trgovske ladje in jih spremljajo v svoja pristanišča na pregled. Na sliki vidimo, kako angleški mornariški častnik pregleduje tovar takšne trgovske ladje.

UGANKE?

ČAROBNI KVADRATI

Besede pomenijo navpično in vodoravno:

S	A	V	A
A			
V			
A			

- I. 1. —, 2. angleška trdnjava na arabskem polotoku, 3. slovenski matematik, 4. azijska država.

II.

S			
S	A	V	A
V			
A			

1. bodeča rastlina, 2. — 3. Ober, 4. teža zaboja.

III.

	S		
	A		
S	A	V	A
			A

1. mesto v Italiji, 2. pritok Morave, 3. —, 4. indsko zganje.

VI.

			S
			A
			V
S	A	V	A

1. kurivo, 2. reka v Nemčiji, 3. streha, 4. —.

POSETNIKA

A. S. TIČAR

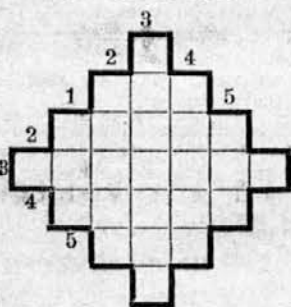
Golnik

Kaj je skrito v tem naslovu? Če bo zvedel bratec naš — brž zapregel bo konjica, adiral bo v to gorsko vas.

REBUS

ČAROBNI LIK

Besede pomenijo navpično in vodoravno:

1. števniki, 2. zdravilna roža, 3. gorovje v Hrvaški banovini, 4. azijsko višojce, 5. vlakno.

SKRIVALNICA

VSADKANJOST — PORAZ — DOKTOR — MALGAJ — POSTAJA — PISAR — SELAJ — SROBOT — VEČNOST — POČITEK — PESEM — TOMAZ — ZAPORA — MULAT — DIJAK

Iz vsake besede vzemi dve zaporedni črki in sestavi iz njih pregovor.

MAGIČEN KVADRAT

1. A A A A A
2. A B D E E
3. I I M N N
4. O O P P R
5. R S S T T

Pomen besed: 1. pismo; 2. jed; 3. um; 4. žensko ime; 5. vrag.

Besede se berejo enako v navpičnih in vodoravnih vrstah.

DOPOLNILNICA

NICA — AZOR — ARA — PEKA — ADA — ROZ — MIL — EVA — ETER — PIKA — LETO

Pri vsaki besedi dodaj spredaj še po eno črko, da dobiš nove besede. Nove črke ti dajo ime in priimek slovenskega pesnika.

ALI STE STORILI SVOJO DOLŽNOST?

Kadar čutim, da bi bilo dobro, nabrati si nekoliko vedrosti, stopim k neki svoji prijateljici, ki ima mnogo dela, da, še vse več, kakor jaz. Navadno jo počakam okrog šestih, po službi. Srečam jo v veži, prav, ko si natika pred ogledalcem klobuk na glavo ali si pa zapenja plašč.

»Današnji dan je, hvala Bogu, za menoj,« pravi z nasmehom. »Dobro sem ga izpolnila. Naredila sem svojo dolžnost.«

In potem se nasmehlja in nehoti vzklíkne: »Oh, kako lepo je življenje!«

Če bi ženske vedele, mi pripoveduje, ko hodiva proti domu, koliko zadovoljstva občuti človek ob zavesti, da je izpolnil svojo dolžnost, potem se ne bi tako branile, same si služiti svoj kruh. Če poznaš disciplino dela, strogost delovnih ur, moč odpovedi, ki jo občutiš, če se kljub lepemu vremenu, ki te kliče in vabi ven, popolnoma predaš svojemu delu, potlej še znaš ceniti zlato svobodo in počitek. Ljudje se čudijo, kako morem biti, kljub temu, da ves dan delam, zvečer še živahna, pripravljena za marsikatero norčijo, za igranje z otroki ali pa za svečano premiero v operi, kamor tako rad zahajam moj mož. Čudijo se, kako da sem videti mlajša, veseljša in zabavnejša od tistih žensk, ki nimajo drugega dela, kakor da skrbijo zase in za svojo lepoto. Morda pozabljam, da imam vse več pravice kakor one do počitka in razvedrila...

Ali niste opazili, da je postala moda, vse odkar delajo ženske v javnih službah, bolj nežna, bolj ženska.

Zakaj? Me, ki ves dan tipkamo po pisalnem stroju ali pa držimo v rokah nalivno pero, si še vse bolj kakor druge želimo ženskosti, nežnosti, ljubkosti.

Zdi se mi, da mislijo tako vse ženske, ki delajo po pisarnah in uradih. Torej govorim nehoti v imenu vseh.

Takšne so besede neke poročene žene, ki mora hkrati s svojim možem služiti vsakdanji kruh v pisarni, da lahko preživi svojo družino in svoje starše, ki so na stara leta ostali brez pokojnine in brez kakršnega koli drugega denarnega vira.

Morda boste dejali, da je takšno življenje vseeno utrudljivo. Naj vam povem, da se moja prijateljica vsako nedeljo popelje z otroki na deželo, kjer preživi soboto popoldne in nedeljo. In ali mislite, da tiste ženske, ki skrbijo samo za svoje udobje, nimajo težavnejših dni kakor ona? Le pogledimo: ob desetih jutraj mazaža. Potlej kopanje, tuširanje, obisk pri šivilji. Kosilo, kratek počitek, čajanka, sestanek pri kakšni prijateljici, morda obisk v lepotnem salonu, nakupi. Večerja, gledališče, kino, zabava, ples, vse do po polnoči ali pa še čez. Takšno življenje, ljube moje, je še bolj utrudljivo kakor življenje delovne žene.

Predežen končam, naj vam povem, kakšna je skrivnost žensk, ki ostanejo dolgo mladostne, vesele in vedre. Bodisi, da so te žene matere, gospodinje ali pisarniške gospodične, vse se zavedajo nečesa: izpolniti svojo dolžnost je skoraj tako ali pa še bolj sladko kakor ves dan počivati.

S.

Plašč, klobuček in muf v obliki torbice iz pristnega perzjanca, ki predstavljajo pravo premoženje. Prav zato, ker je plašč ukrojen klasično, lahko računate s tem, da vam bo služil dolgo vrsto let.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Golaž, polenta. Zvečer: Jabolčni močnik.

Petek: Fižolova juha, sirovi štruklji.

Zvečer: Fižol v solati.

Sobota: Goveja juha z vlivanci, krompirjev pire, špinača, govedina.

Zvečer: Krompirjev golaž.

Nedelja: Zelenjavna juha, dušen riž, meso v omaki, endivija. Zvečer: Praženec, kompot.

Ponedeljek: Vampi s krompirjem.

Zvečer: Čespljeva kaša.

Torek: Goveja juha z rezanci, govedina, kolerabice s krompirjem.

Zvečer: Prašičja glava s hrenom.

Sreda: Kisla repa, krvavice, krompirjev pire. Zvečer: Mlečen riž.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Kostanjeva juha, polpeti s kumno, krompirjeva solata. Zvečer: Zdrohov narastek s šodojem.

Petek: Ribja juha, ribji zvitič, krompirjev pire, solata, čokoladna krema. Zvečer: Mlečen riž.

Sobota: Zeljnata juha, telečji zrezki, pražen riž, solata. Zvečer: Goveji zrezki v omaki.

Nedelja: Goveja juha, svinjska pečenka, pečen krompir, mešana solata, lešnikova torta. Zvečer: Govedina v solati, pečivo, čaj.

Ponedeljek: Ješprenj s prekajenimi rebri, jabolčni zavitek, kompot. Zvečer: Hrenovke z gorčico.

Torek: Kisla juha, makaroni, solata. Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Sreda: Telečja obara z zdrobovimi cmoki, krompirjeva polica, solata. Zvečer: Sreč v omaki.

Pojasnila:

*Kostanjeva juha: Skuhaj kostanj in ko je mehak, ga pretlači. Temu pireju prilij redke prežganke iz presnega masla, moke in vode, prida nekaj muškatovega oreška in sladkorja. Juho vlij na ocvrte žemljne kocke.

*Polpeti s kumno: Telečje meso zreži na mesoreznicah, prida sesekljane čebule, dodaj še drugih začimb, nekoliko soli, prav na drobno sesekljane kumne in tri jajca. Iz tega napravi okrogle zrezke, ki jih pavaljaj v moki in speci na masti. Ali jih pa pavaljaj v drobtinah in prav tako speci na masti.

*Ribja juha: Kuhaj v slani vodi vso zelenjavo, ki jo daš v govejo juho, in ko je mehko, zelenjavo preceedi in jo

zmelj. Nato vlij na zmleto zelenjavo juho, v kateri se je kuhala, in kakšne četrte kile majhnih kosčkov ribjega mesa, ki si ga porezala od velikih kosov. Potlej napravi bledorumenno prežganje iz dveh žlic moke in nekaj žlic olja, primešaj pa lahko tudi nekoliko paprike. To vlij v juho, osoli in opoprjaj. Naposled stepi v juho dve jajci. Po okusu jo lahko tudi nekoliko okisaš.

*Ribji zvitič: Za zvitič potrebuješ meso kakšne večje ribe, da lahko napraviš tanke in precej velike zrezke. Posoli jih in kani na vsakega nekaj kapljice limonovega soka. Tako pusti zrezke, da nekaj časa stoje. Potlej nadevaj vsakega posebej s sesekljano zelenjavo, peteršiljem, čebulo itd. in zavij v zvitek. Zvitke speci na masti in naposled zalij s kozarcem belega vina. Nato pusti precej časa dušiti.

*Čokoladna krema: Potrebuješ 15 dek sladkorja v prahu, 5 jajc, pol litra mleka, nekoliko vanilije, dve žlici kakaoa, 5 dek mandljev in nekoliko rumu. V porcelanasti skledi razmota rumenjake z sladkorjem, dokler se ne zgosti. Zgoščeno zmes počasi razredči z mlekom in dodaj tudi kakao, ki si ga poprej razredčila z mlekom. Drži skledo nad ognjem in mešaj, dokler se ne zgosti. V to zmes daj zmletih mandljev in ko se nekoliko ohladi,

snež beljakov. Narahlo premešaj in stresi v pekačo, ki si jo poprej poplaknila z vodo. Med peko ga pokrij s pomahanim papirjem. Ko postaviš na mizo, lahko dodaš tudi sladke smetane.

Nega lepote je za moderno žensko dolžnost

Pod kozmetiko razumemo vedo o negi in olepšavanju vsega človeškega telesa.

Meje moderne kozmetike niso določene; njeno področje je silno prostrano. V kozmetiko spadata nega in popravljanje telesa in kože, ki mejita že na medicinsko vedo. V zvezi z zunanjim polepševanjem je kozmetika dosegla važne uspehe tudi v pomlajevanju, kajti s pomočjo kozmetike utegnemo dolgo časa obdržati prožno telo, mladostni videz in sveža lica.

H kozmetičnim sredstvom prištevamo kemijo, farmacijo, elektrotehniko, preparate za nego lepote kakor tudi zdravstvene činitelje: sončne žarke,

zrak in vodo. Razen tega služijo polepševanju telesa telovadba, ples itd. Kozmetika je silno stara obrt, hkrati pa tudi zelo mlada znanost.

Ena najstarejših človeških lastnosti je težnja za polepševanjem. Mesta izpred šest tisoč let dokazujejo, da so egiptovske in asirske lepoticke prav tako uporabljale puder in šminko kakor žene dvajsetega stoletja. V teku zgodovine so se samo spremenila sredstva, dočim je ostal smoter isti: postati in ostati lepa in mlada. Kozmetiko upravljata okus in moda, znanost jo pa izpopolnjuje in razvija. Kozmetika se je v zadnjih desetih letih na moč razmahnila in še zmerom napreduje in se širi z nezansko hitrostjo. Kult lepote je postal splošen, demokratiziral se je in je postal pristopen vsakomur. Lepoto negujemo doma, kajti danes je to povsem naravna potreba, tako rekoč obvezna stvar.

Moderna kozmetika se ima za svoj nagli razvoj zahvaliti na eni strani družabnemu življenju, na drugi strani pa splošnemu telesnemu kultu. Smisel in potreba za estetiko zahtevata, da ljudje bolj skrbijo za svojo zunanost. Razen tega nam tudi socialni momenti narekujejo, da zadostimo potrebi mode, higiene in kozmetike. Kozmetika je orožje, ki se je izkazalo za zelo učinkovito sredstvo za doseg uspehov na področju gospodarske strani našega življenja.

V teku zadnjih let je postala kozmetika resna znanost. V bogatih državah, kakor na primer v Ameriki, izdajo ogromne vsote denarja za razna lepotilna sredstva in za kozmetične zavode. Kozmetika je na šestem mestu v ameriški trgovini.

Zaradi neprestanih raziskovanj in resnih proučevanj je kozmetika dosegla brez dvoma že presenetljive uspehe.

Današnje žene so dosti bolj negovane kakor njihove prednice iz prejšnjih dob. Današnja žena si mnogo dalj časa obdrži mladost in svežost kakor njena prednica, kajti poleg razumnega in higienskega načina življenja uporablja zdravilna sredstva in lepotila moderne kozmetike.

Na področju kozmetike pa smemo upati še nadaljnjih uspehov. Dan za dnem raste število tistih, ki zaradi splošnega kulturnega in prosvetnega napredka priznavajo potrebo zdrave in razumne nege telesa. Kozmetika danes postopno odrija pretiravanje in vzporedno s tem pridobiva zase tudi tiste, ki je danes kot znanost ne priznava ali jo celo smatrajo za odveč.

Toplo in moderno oblačilo je tole krzno ogrinjalo. Takšna ogrinjala so se Parizankam letos še posebno priljubila. To pa zato, ker so mladostna in praktična, poleg tega pa ni treba, da bi bila narejena iz dragocenega krzna. Služi vam pa lahko za zvečer ali pa za popoldne. Iznajdljiva Parizanka, ki jo vidite na sliki, je ogrinjalo oblekla k dolgim volnenim hlačam in pravi, da je to zelo praktično oblačilo.

Nogavice perilo dežniki

v najboljši kвалiteti, po tovarniških cenah, v prodajalnah tovarne

VIDMAR

Pred Skofljo 19

Prečernova ul. 10

Gospodstva 2

Tyrska 5, Palača "Slavija"

Monogrami — entel — azur gumbnice — gumbi — plise fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Františkanska ulica

Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIZANKE

Vodoravno, po vrsti: 1. dd, pasiva, 2. rek, strop, 3. onek, oil, 4. barents, r, 5. ir, len, sa, 6. z, alpince, 7. pro, kadi, 8. kongo, dan, 9. stegno, ne.

Opaka: Kdor boljše ne spoštuje, tudi sam ni vredno spoštovanja.

Magičen kvadrat: mahk, Avila, Hiti, Ilija, kajak.

Erkovnica: Prvo navpično vrsto preberi od spodaj navzgor, drugo od zgoraj navzdol itd. pa dobiš: Bojazljivost se še svoje sence boji. Račun s črkami: Število 492072 deli s 292, pa dobiš 1685.

Premikanica: Zander, Altona, Berlin.

POZORI

V prihodnji številki:

Pletena božična darilca

CVETJE POZIMI

Hiše in stanovanja, v katerih ne najdemo niti enega vogla s cvetlicami, se zde prazne, puste in hladne. Dames se vsaka gospodinja trudi, da dá svojemu kraljestvu čim lepšo in čim udobnejšo obliko. To bo dosegla s kakšno zimzeleno rastlino ali cvetlico, ki s svojim bujnim cvetjem in bohotnimi listi daje največjo nagrado gospodinjici za njen trud, ki ga je porabila za negovanje.

Ena največjih napak je, da jih zalivamo preveč ali pa premalo. Pogosto dalj časa pozabimo zaliti cvetlice, potem se pa na lepem spomnimo in jih zalijemo, da zemlja niti sproti požirati ne more. S tem cvetju zelo škodujemo, ker se zemlja nekako »skisa«. Natanko kajpak za posamezno cvetlico ne moremo ugotoviti, koliko potrebuje vode v tem ali onem letnem času. Jasno je pa, da mora dobiti rastlina poleti več vode, ko bujno raste, ko pa pozimi, ko skoraj počiva.

Poleti moramo na primer cvetlice zalivati zvečer, pozimi pa zjutraj.

Pri zimskem zalivanju cvetlice priporočamo vodo, ki je že stala v sobi, ne pa vodo, ki jo natočite iz vodovoda, ker je preveč hladna.

Če hočete vsaj približno vedeti, ali je zemlja pri rastlini suha ali vlažna, si pomagajte takole: potrkajte na cvetlični lonček in če bo zvok jasn, to pomeni, da je zemlja zelo suha in da je treba rastlino zaliti, če bo pa zvok top, potem to pomeni, da je zemlja še vlažna in da rastlina ni nujno potrebna vode.

Posebno pozimi, ko je mrz in obstaja večja nevarnost za vaše cvetlice, da se vam posuše ali zmrznejo, pazite na svoje cvetlice. Spomladan in poleti vam bodo ves trud obilno poplačale s tem, da bodo krasile vaša okna, verande in stanovanja.

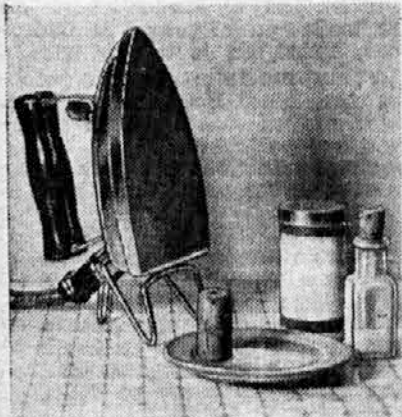
Kdo je prava dama?

Na to vprašanje ni mogoče točno odgovoriti, ker sploh ne obstoji določen pojem o tem, kdo je prava dama in kdo ni. Z francoski pisatelj Honoré de Balzac je nekoč dejal, da se dama rodi in da je ni mogoče napraviti z

Praktični nasveti

Prav nič ni potrebno, da je cela soba zavita v en sam oblak prahu, kadar letate divan. Če na iztepač navežete vlažno krpo, se prah ne bo dvigal, kar je velikega pomena tudi v današnji dobi, čeprav se že tu in tam v gospodinjstvu poslužujemo električnega sesalca za prah.

Vsaka gospodinja dobro ve, kako ličnik nerad teče po blagu, če je spodaj le za spoznanje zarjavel. Temu se boste izognili, če ga boste od časa do časa spodaj namazali s praškom, kakršnega uporabljate za čiščenje nožev, in čistilo kremo.

vzgojo. Zelo žalostno bi pa bilo, da bi bile te besede neizpodbitne. Potlej bi bilo vse delo vzgojiteljev doma in v šoli zaman, če ne bi bilo mogoče z dobrim zgledom napraviti dame iz deklet, ki jim odličnost ni prirojena.

Lepo vzgojena ženska se zna zmerom vladati in obvladati. Njeno vedenje je kar se da taktično, in sicer proti vsakomur. Prava dama ne bo nikoli zbujala pozornosti s svojim vedenjem in svojo obleko. Na ulici in v tramvaju, na vlaku ali v restavraciji se ne bo nikoli na glas smejala, ali glasno govorila. Na ljudi ne bo kazala z roko ali lornjonom, ki se ne vem zaradi česa smatra za znak odličnosti. Nekatere dame namreč mislijo, da je dovolj, če se v javnosti pokažejo z lornjonom in da jih bodo vsi smatrali za odlične dame. Jasno je, da sam lornjon še zdaleč ni znak odličnosti. Odličnost, naj bo že prirojena ali pri vzgojena, se kaže v vedenju. Pogosto vidimo »dame«, ki se slabše vedejo ko njihove služkinje. Služkinja je skromna, obzirna, se ne upa stopati v ospredje, njena gospodinja pa pogosto misli, da mora biti središče vsega zanimanja. Prava dama se v javnih lokalih ne prepira z natakarjem, ne s sprevedniki v tramvaju. V družbi ne bo govorila brez prestanka, ko da bi jo navili, temveč bo pustila besedo tudi drugim in jih pazljivo poslušala. Pred gosti ne bo nikoli reševala družinskih sporov. Prav tako v njihovi navzočnosti ne bo oštevala služkinje, kaj šele svojih otrok. Dobro vzgojena ženska ne bo prenašala obrekovanj, še manj bo pa sama obrekovala. Če pa to stori kljub temu, potem se zdaleč ni dama, pa čeprav ima dragocen nakit in elegantne toalete, ki jih je sešila prvovrstna šivilja.

Tiha, mirna, blaga ženska, ki učinkuje s svojo umirjenostjo in harmoničnostjo svoje osebnosti, si pridobiva simpatije in je — prava dama.

Majhne pozornosti do vašega moža

Možev klobuk je morebiti že potreben ščetke. Napravite mu to uslugo poprej, preden vas sam opozori nato. Najprej ga dobro očistite, potem pa madeže očistite z bencinom ali amonijakom. Klobuk bo ostal dolgo lep, če ga boste vsak dan pazljivo osušili. Med klobučevino in usnjanim trakom znotraj klobuka vtaknite trak vplajajočega papirja, najbolje pivnika, ki ga od časa do časa menjajte, da se ne bi na zunanjem traku poznali mastni madeži.

Mastne madeže na suknjičevem ovratniku dobro zdrgnite z amonijakom. Ko ste ga dobro očistili, položite na tisto mesto suho krpo in dobro pritiskajte, da kolikor mogoče vlaga vpije. To napravite nekajkrat, potem pa tisti del nekoliko operite z mlačno vodo, posušite in polikajte z zelo vročim likalnikom z vlažno krpo.

Ovratnice operite v mlačni vodi, toda ne smete je preveč drgniti. Če je ovratnica temna, jo perite v bencinu. Likajte jih na lice.

Zapestnice pri moških srajcah se hitro strgajo posebno na robu. Da vaš mošček ne bo nosil razcefranih zapestnic, mu napravite to veselje, da zapestnice kratko in malo natančno zašijete, jih odparate in obrnete.

Če se mozeve hlače svetijo, jih ščetkajte v pravi smeri blaga, ščetko pa pomakajte v amonijak ali kis. Naposled hlače polikajte z vlažno krpo na lice.

Mozeve nogavice morajo biti vedno zakrpane, oprane in lepo zložene, tako da jih lahko obuje kadar in katere hoče. Če hočete, da bodo nogavice trpežnejše, jim na prstih in na petah prišijte od znotraj kose starih nogavic.

Od časa do časa pregledite — to je zelo važno! — gumbje na oblekah in suknjah vašeg moža. Če kakšen manjka, ga takoj prišijte.

Mozeve strajce morajo biti zmerom čiste, ker po mozevi srajci spoznamo ženinovo pridnost.

Za doraščajoča dekleta

Ko bi vsako doraščajoče dekle vedelo, koliko zavisi od pravilne drže telesa, da so od tega odvisni razvoj telesa, njena gibčnost in gracija, oblika, prsi in prav tako zdravje in lepota, potem bi rada poslušala opomine staršev in učiteljev in tudi sama pazila, da bi se vedno pokonci držala.

Otrok tega navadno ne razume, zato so pa starši njeni vodniki in vzgojitelji in so dolžni otroka neprestano opozarjati. Pred vsem morajo doraščajočemu dekletu pojasniti, zakaj se mora ravno držati, če hodi, sedi ali stoji. V tem pogledu gre prav za prav v prvi vrsti za zdravje in zdravje je tudi lepota.

ČIST BEL OBRAZ

v 10 dneh z uporabo FEMINA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20 — din. Po povzetju pošilja:

PARFUMERIE BALOG — STARI BECEJ, Dunavska banovina.

V Parizu zadnji čas propagirajo iz volne in baržuna sestavljene obleke. Na sliki vidite obleko, ki ima dolg, tesno se prilagajajoč baržunast život in nagubano volneno krilo. Takšnim oblekam napovedujejo v Parizu še velik uspeh.

Hrbtenica je osnova našega okostja in prav tako najvažnejši del našega živčnega sistema. Če se hrbtenica zviše, slabo vpliva na delovanje organov in na živčni sistem in tako zmanjšuje odpornost vsega telesa. Dekle, ki se sključeno drži, ne more imeti lepih prsi. Zaradi slabe drže se prsi pravilno ne razvijejo in se kmalu povešijo. Razen tega pljuča ne morejo pravilno in globoko dihati, ker jih stiska prsni koš, zato sključeni otroci navadno nimajo rdečih lic in lepe kože, so silno bledi in imajo dosti zajedavcev.

Če torej dekletu pojasnite, da se zaradi slabe drže ne bo pravilno razvila, da ne bo imela lepe postave, da bo izgubila svežo barvo svojih lic, in da bo dobila celo slabo kožo — ne bojte se, bo že sama pazila na to, da se bo pokonci držala.

Zgodi se pa, da se otrok kljub dobri volji ne more ravno držati, ker ima prešibko hrbtenico. V tem primeru se obrnite do zdravnika ortopeda in ta vam bo povedal, kako se je treba ravnati, da bo hrbtenica dobila oporo. Poleg tega pazite, da otroci v šoli sede z rokami na hrbtu, kadar ne berejo ali pišejo. Kadar pa otroci pišejo, morajo roke držati na mizi, ne smejo jim pa viseti ob klopi, ker se tako hrbtenica skrivi in ena rama zniža.

Lepa drža, ali kakor pravijo Francozi »allure«, igra neverjetno veliko

Krasen model večerne obleke iz črnega baržuna, okrašena z belim hermelinom in dolgimi rokavi, ki so se letos še posebno uveljavili. Pri tem pridejo do izraza lepa ramena. Model na sliki učinkuje kar dostojanstveno.

vlogo v ženski pojavi. Sključena lepota zgubi skoraj na svoji privlačnosti zaradi slabe drže na ulici, na pešini in na večernih prireditvah, dočim ženska najobičajnejših ert s ponosno dvignjeno glavo in vitko, elegantno postavbo zbuja pozornost vseh in napravi vtis dame, ki si je v svesti učinka in privlačnosti vse svoje pojave.

Prirediti moramo, da ženske, ki se sključeno drže, dobijo tudi zgodaj grde gube po vratu in okrog oči, poleg tega pa podbradek in povešeno kožo na obrazu, ker postane kožno tkivo zaradi neprestano sklonjene glave ohlapno in se pobesi.

Pazite, drugi vas opazujejo!

Pripravljeni ste za sprehod. Še poslednji pogled v zrcalo. Zadovoljni ste sami s seboj. Lepo in predvsem pravilno ste se nalepotili, elegantno ste oblečeni — sploh vse je tako rekoč »tip-top«. Ali je pa tudi res vse v redu? Pazite! Če imate kolkajkaj smisla za estetiko, boste opazili še to in ono. Ne pozabite, da sami sebe vidite samo od spredaj ljudje vas pa opazujejo od strani in od zadaj. Posebno moški so strahovito natančni glede nekaterih podrobnosti, ki se tičejo vaših oblek in vaše pojave sploh in — kritizirajo.

Poglejte se natanko in pazite: Ali ste zapeli gumbje pri krilu? Popravite si naramnico, ker je strahovito grdo, če jo je videti izpod izreza večerne obleke.

Prav nič ni dostojno in tudi ne estetsko, če svoj pas, na katerem imate pripete nogavice, popraviš kar nad obleko, v navzočnosti drugih ljudi.

Vaša pričeska je krasna, toda če bi si popravili še tisti nagajivi koder, ki vam zmerom uha izpod klobuka, bi bila še stokrat lepša.

Prepričali ste se, da ste nogavice dobro nategnili, potrudite se samo še, da si rob naravnate.

Če ste pregledali vse, se vam je pri stegovanju zanesljivo bluza izmuznila izza krila. To je morebiti malenkost, toda kljub temu vpliva na vašo eleganco.

Če bi nekoliko bolj pazili, bi morebiti ugotovili, da je vaša kombinirana daljša od krila. To ni lepo in se prav nič ne sklada z vašo eleganco. Brez posebnega truda jo lahko nekoliko skrajšate.

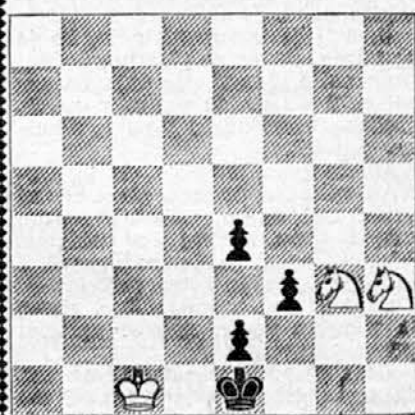
Vi ste vitki, ponosni, lepi, privlačni. Zato se nikar ne zvičajte sem in tja kadar stojite, temveč stojte pokonci, ker je zelo grdo, če dama izteguje noge sem in tja. Prav tako povsod in vselej pazite, kako sedite.

Zmerom mislite na svojo držo in obleko in vaš uspeh je zagotovljen. Kajti nikar ne pozabite: drugi vas opazujejo in — kritizirajo! Ne dajte jim priložnosti, posebno za zadnje ne.

ŠAH

Problem št. 127

Sestavil Samuel Loyd (1858)

Mat v 5 potezah (B 99)

Klasične kratke partije

Zmagal N. Perigal (1843)

(Italijanska partija)

1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lc4	Lc5
4. c3	d6
5. o-o	Lg4
6. d4	e×d4
7. Db3	Dd7
8. c×d4	L×f3
9. d×c5	Sd4
10. L×f7 šah	Kd8
11. D×b7?	Se2 šah
12. Kh1	L×g2 šah
13. K×g2	Dg4 šah
14. Kh1	Df3 mat

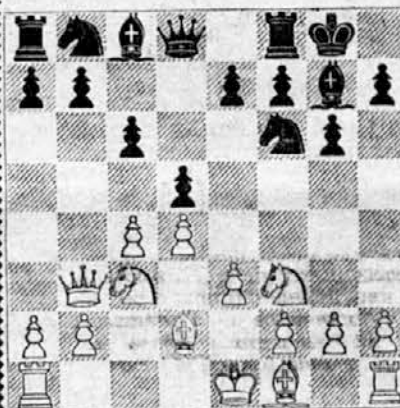
Napad bele dame je bil zgrešen.

Šahovska past

Pozicija v damskem gambitu

Po potezah:

1. d4 d5, 2. c4 c6, 3. Sf3 Sf6, 4. e3 g6, 5. Sc3 Lg7, 6. Db3 o-o, 7. Ld2 nastane tale pozicija:

Tu je skrita tale past:

7.	Sf6-e4?
8. c4×d5!	Se4×c3
9. d5×c6!	

in beli dobi kmata.

Rešitev problema št. 125

1. Sc7-e6!	Kd3-c3
2. Te7-b7	Ke3-d3
3. Tb7-b3 mat.	
1.	Kd3-e3
2. Tf7-f7	Ke3-d3
3. Tf7-f3 mat.	

Rešitev problema št. 126

1. Lg7-f8	Kf3-g3
2. Tf7-h7	kar koli
3. Th7-h3 (Lf8-d6) mat	
1.	Kf3-e3
2. Tf7-d7	kar koli
3. Td7-d3 (Lf8-h6) mat.	

Porabni nasveti

Kdor ima nizke sobe, naj posnema italijanske kmete, ki že leta in leta stropce svojih hiš pleskajo sinje, kajti to povzroči, da se zdi soba večja in hladnejša.

Dolge in ozke sobe se zde krajše in širše, če ožje stene prepleskate belo ali nežnorumeno, daljše stene pa nekoliko temnejše.

Če hočete nabrusiti škarje, nekajkrat urežite v list posteklenjenega papirja.

ŽENSKI RAZGOVORI

P. R., Dobova: Pletena popoldanska obleka v prejšnji številki našega lista je mišljena kajpak za precej vitko žensko, ki ima približno tele mere: prsi 90 cm, pas 80 cm in bok 108 cm. Na teh treh mestih se izmerite in kolikor centimetrov več merite, tolikokrat po tri petlje več nasujete. Prav tako se ravnajte pri dolžini. Sicer se pa držite navodil. Veliko uspeha!

9. nadaljevanje

Nemir se je polastil Orane, ko je v pismu prebrala, naj kar najhitreje pride na špansko poslanstvo, kjer želi neki atašé govoriti z njo.

»Rekli so mi, da mi bodo pisali nekaj določnega, zanesljivega, zdaj me pa spet kličejo na poslanstvo.« je zamišljeno dejala sama pri sebi mlada žena.

Srce ji je burno utripalo, ko je stopila v atašejevo pisarno.

»Pravi diplomat,« je dejala sama pri sebi Orana in sedla v nizek, globok naslanjač, ki ji ga je vljudno ponudil.

Mlada žena je čutila, da jo zvedavo ogleduje. Španski atašé res ni pričakoval, da bo prišla tako nežna, mlada žena, skoraj še dekletce. Njegov pogled je Orano spravil v zadrego, zato je hitro pričela:

»Dobila sem s poslanstva pismo in v njem poziv, naj se zglašim pri vas, gospod.«

»Res, gospodična, prosili smo vas, da nas obiščete, kajti vprašali ste po nekem od naših nekdanjih letalcev. Ali bi lahko vedel, v čigavem imenu bi radi te podatke?«

»Prišla sem v imenu neke svoje prijateljice, doma iz visoke družbe,« je odgovorila Orana. Sicer bi bila rada povedala resnico temu resnemu človeku, toda bala se je, da bi ji ne zaupal, videč, da je prvič govorila drugače.

»Moja prijateljica,« je nadaljevala, »je nekoliko bolehná. Zato me je poprosila, naj jaz namesto nje polizvem, kaj se je zgodilo z njenim znancom iz Barcelone. Nisem mogla odkloniti tega posredovanja. Zanesem se na vašo molčečnost, gospod, kajti ne bi rada, da bi drugi izvedeli o tem mojem poslanstvu.«

»Razumljivo, gospodična,« je vljudno odgovoril atašé. »Vi in ne vaša znanca, ste prišli že zadnjič po podatke o tem znanecu, torej ste bili vi tisti, ki ste se zmotili. Povedali ste neko ime, ki ni točno ime osebe, ki bi jo radi našli.«

»Oh!«

»Dejali ste: letalec Moreno...«

»Da, pod tem imenom so tam doli poznali znanca moje prijateljice.«

»Morebiti res.«

»Bil je dokaj slaven,« je skušala pojasniti Orana, »Nekakšen junak... vsaj za nekatere ljudi.«

Atašé jo je rezko prekinil: »Bil je junak brez strahu in graje, kakor pravite po francosko.«

»Oh!« je vzklila Orana začudeno in čudna slutnja jo je obšla.

»Kaj ste hoteli reči, gospod?«

»Hotel sem reči, da moramo posebno spoštovati tiste ljudi, ki se pri njih pogum družijo z železno vztrajnostjo.«

Orana bi bila rada izvedela kaj natančnejšega, toda diplomat je nenadno utihnil, kakor da bi se bil zbal povedati preveč.

Mlada žena bi bila rada predvsem izvedela, ali njen mož še živi, ali je že mrtev, ali pa med pogrešanimi. To, in samo to je bilo važno zanje. Zato je vnovič vprašala:

»Ali letalec Moreno še živi?«

»Če vprašujete po letalcu Morenu, potem vam moramo pojasniti, da je izginil,« je ledeno odgovoril diplomat.

»Izginil?« je zašepetala Orana in se zresnila.

»Torej je mrtev?«

»Ne, gospodična, ni mrtev. Povedati sem hotel, da je samo leta-lec izginil; tisti pa, ki je živel pod imenom Moreno, se je posvetil svojem pravemu poklicu tisti dan, ko je pokopal letalca.«

»Torej?« je živo vprašala Orana. Takšno natezanje živcev ji ni do bro delo.

»Torej, gospodična, z zanesljivostjo vam vem povedati samo to, da ta španec še živi. Menda se mudi v Madridu, kjer si skuša urediti dom in zbrati družino, ki je v času vojne zbežala na deželo in se porazgubila...«

»Družino?« je presenečeno vzklila Orana. »Ali ima družino?«

»Da, Mater, sestro, slišal sem tudi, da se je tik pred odhodom na fronto oženil z neko mlado trgovko, če se ne motim. Natančneje ne vem, povem lahko samo to, da ta človek še živi.«

»Živi,« je zašepetala Orana. Ta novica jo je kar prevzela. »Živi, to je torej neizpodbitno!«

»Da, gospodična.«

Ta novica je naredila na mlado ženo takšen vtis, da ji je skušal diplomat po svoji najboljši moči pomagati, da bi jo vendar že do-jela.

»Če želite, bomo še nadaljevali iskanje in obvestili znanca vaše prijateljice, da bi rada stopila v stik z njim.«

»O, hvala, gospod! Ne, ne! Ničesar ne želim,« je ugovarjala Orana, vsa prestrašena, da bi res utegnila Morena opozoriti na njeno polizvedovanje. »Živ je. To edino je važno. Moja prijateljica bo zelo zadovoljna, ko bo izvedela to razveseljujočo novico.«

Vstala je, vse preveč vznemirjena, da bi opazila lahni smehljaj, ki je

nehote zaigral okrog diplomatovih ustnic.

»Gospodična, če boste želeli še kakšnih informacij, se obrnite kar do mene,« je vljudno dejal diplomat; po teh besedah je mlada žena sklepala, da je razgovor končan.

»Prav lepa hvala, gospod,« je toplo odgovorila.

Mudilo se ji je, da bi bila sama, da bi v samotni šenkratnatanko premislila sleherni besedo. Moreno živi! Moreno lahko danes ali jutri stopi prednjo in terja svoje pravice!

In ta človek mu je — sicer je to čisto naravno! — hotel sporočiti, da se neka mlada Francozinja zanjima zanj. Nič čudnega, če se je tako razburila. Odkar se je vrnila v Francijo, ni doživela tolikšnega vznemirjenja.

Ko je stopila proti vratom, jo je diplomat vljudno vprašal:

»Ali vam smemo še nadalje pisati na naslov, ki ste nam ga dali zadnjič?«

Oranine oči so se v začudenju široko razprle.

»Da, kar na isti naslov,« je hitro odgovorila, v strahu, da bi jo utegnili še kaj vprašati. »Obvestite me, prosim, če boste izvedeli kaj novega.«

Hitro se je poslovila, ne da bi videla, kako je okrog diplomatovih ustnic zaigral droben, prijazljiv nasmeh...

XIX

Ko je Orana stopila iz poslanstva, še ni dobro vedela, kaj naj stori. Eno je bilo jasno in neizpodbitno: Moreno, njen mož, živi. Po tem takem je ona, Orana, njegova prava zakonska žena za vse večne čase.

Kaj naj stori? Ali naj počaka? Ali naj se zaupa staršem? Naj jim razodene vse težave, se iznebi te teže, ki ji ne da miru in pokoja?...

Da, staršem se mora zaupati! Zdaj mora pač do svojega moža čutili toliko odgovornosti, da ga ne bo več tajila pred svetom. Tudi do staršev ne bi bilo pravilno, da bi se jim kar venomer izmikala, hkrati pa zatrjevala, da ji prav za prav nič ni in da je samo še pod vplivom vojnih grozot. Ne, to slepomišljenje se mora končati, tako ali drugače!

Mlada žena se je odločila, da bo drugo jutro prišla z besedo na dan. Očetova slaba volja je pa prekrizala njene dobre namene in spet odložila njeno izpoved.

»Drevo, pri večerji,« se je boderila. »Vsi trije bomo zbrani okrog mize, in laže bom govorila z za-vestjo, da je mati ob moji strani.«

Udosa je pa hotela, da je morala prej razodeti tisto, kar jo je tako

Prihranek

Skladatelj: »Prinesel sem vam svojo najnovejšo skladbo, opero 'Raj'.«
Gledališki ravnatelj: »Človek božji, ali ste pa tudi pomislili, da bi me ku-lise za to opero stale celo premoženje?«

Skladatelj: »Seveda, toda v tem primeru boste lahko dosti prihranili pri oblekah.«

Družinske skrbi

»Zena, menim, da se naši Lojli nič ne mudi moštiti. Saj utegne čakati, da bo našla pravega človeka.«

»Zakaj neki, saj tudi jaz nisem čakala.«

Med prijateljicami

»Ali zanesljivo veš, da te bo tvoj zaročenec tudi po poroki rad imel?«
»Čisto zanesljivo... Saj ima poročene ženske najrajši.«

Barometer je padel

»Očka, barometer je padel.«
»Ali je to mogoče; dosti?«
»Da, na tla in se je razbil...«

Dopust na dopustu

Slavni francoski komediograf Courteline (1860—1929) je bil pred svojim umetniškimi udeleževanjem uradnik v ministrstvu, toda svojo uradniško kariero je pustil zaradi nekega svojega tovariša.

Courteline je namreč temu tovarišu dajal 1300 frankov na leto, polovico svoje plače, samo zato, ker je zanj opravljal vsa pisarniška dela.

Lepega dne je pa Courteline prejel pismo, naj se kar najhitreje zgasi v ministrstvu. Pismo mu je poslal njegov namestnik v službi, ki je Courtelineu sporočil, da namerava oditi na dopust.

»In moje delo?« ga je vprašal Courteline.

Ljubezen

ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOSKINE PREVEDLA K. N.

dolgo trafillo in ji jemalo moči. Morda je bilo to celo dobro zanje, kajti govorila je, kakor ji je privrelo iz srca, ne da bi sleherni stav-vek že vnaprej pripravila in ga izgovorila. Bilo ji je kakor kopalcu, ki bi se rad pomočil. Zoprno je, počasi se namakati in drhteti ob slehernem dotiku valov; bolj je skočiti v vodo in se zmociti na-enkrat, z enim samim dotikom.

Tisti dan, okrog desetih dopol-dne, je gospod Le Cadreron dal poklicati svojo hišo v svojo pisarno. Že takoj ob vstopu je opazila, da gleda oče mrko predse in guba čelo, kakor da bi ga mučile hude skrbi.

»Sedi k meni, Orana,« je resno dejal. »Danes morava vse določ-neje govoriti o stvareh, ki kale naš družinski mir.«

Orana se je vznemirila. Ali ji nista oče in mati obljubila, da ne bosta več silila vanjo in da bo nekaj mesecev vladalo v hiši pre-mirje?

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

»Morda se motim,« si je prigo-varjala, »to pot najbrže ne gre za Andréa.«

»Upam, da te ne zadržujem,« je vprašal gospod Le Cadreron, videč omahljivi izraz na obrazu svoje hiše.

»Ne, oče,« je krotko odgovorila mlada žena, pripravljena na novo zasiljevanje.

»Poslušaj me, ljuba Orana. Vče-raj, ko si se mudila v Parizu, sem govoril o tebi s tvojo materjo in tvojim stricem. Sporazumeli smo se, da je moja očetovska dolžnost, da ti pomagam iz te nenavadne melanholije in te nekoliko razvedrim. Povedal ti bom še nekaj, kar ti bo morda pojasnilo, zakaj si tako želim, da se poročiš z Andréjem...«

»Oče, rekla sem ti že, da to misel odklanjam!«

»Najprej poslušaj!«

»Ne, oče, tvoj poskus, da bi me pregovoril, je odveč!«

»Počaka, da dogovorim, otrok božji!«

»Vse, kar boš povedal, ne bo nič koristilo.« Prvič je v Oraninem glasu zadržala odločnost.

»Počaka, da ti najprej razložim svoj načrt, potem boš sodila...«

Ve, s kom ima opravka

V Čikagu ujamejo nekega žeparja in ga pripeljejo pred sodnika. Sodnik ga obsodi na denarno kazen 50 dolarjev. Detektiv pa meni:

»Gospod sodnik, prebrskal sem mu že vse žepa, a nisem našel pri njem več kot trideset dolarjev.«

»Potlej ga izpustite na prosto, toda ne izgubite ga izpred oči in čez dve uri mi ga pripeljite nazaj,« odloči sodnik.

Led v juhi

V bitki pri Akkermanu za časa krim-ske vojne leta 1854, kjer so se bojevali Rusi in Angleži in v kateri so Angleži zmagali, se je posebno izkazal mlad narednik. Ze na bojišču so ga povikali v častnika. Nekaj dni nato so mu tovariši priredili veliko večerjo. Udeležil se je tudi poveljnik an-gleske armade lord Raglan, ki je v tej vojni prišel do maršalske palice. Novo-pečeni častnik je za mizo sedel med maršalom in polkovnikom.

Ker je bil mladi častnik preproste-ga rodu, mu je bila vsa etiketa kaj-pak španska vas. Njegovi tovariši so to dobro vedeli in so bili na moč radovedni, kako se bo slavjenec pri-jedi vedel.

Večerja se je začela; sluga je prin-esel juho. Neki drug sluga je pa prin-esel skledo, polno ledu.

Na nesrečo jo je najprej ponudil mlademu slavjencu. Ta seveda ni ve-del, zakaj je led in je kosček ledu vrgel v juho. Njegovi tovariši so se hudomušno muzali. Na njihovo začu-denje je pa isto storil tudi lord Ra-glan. Vzel je kosček ledu in ga, ko da bi bilo to samo po sebi razumljivo, vrgel v juho. Polkovnik je iz vju-dnosti storil isto in vsi častniki seveda za njim. Potlej so s sladkokislimi obrazi do čorbo pojedli.

skromna žena. Mislim pa na svoje delavce in nate. Zmerom sem sa-njal o tem, da ti bom uredil živ-ljenje neskrbno, razkošno, s tistim udobjem, ki ga dolej kljub temu gradu, kljub lepim oblekam in skrbni vzgoji, nisi občutila. Želim ti trdnjega družabnega položaja, kakor ga imava midva, tvoja mati in jaz. Vidiš, zato bi mi bilo tako všeč, če bi se naposled le odločila za Andréja; sama si o njem de-jala, da je simpatičen fant, vreden spoštovanja.«

Na Oraninem obrazu se je zra-cila globoka utrujenost. Nikoli ni pomislila, kako težko bo odreči očetu to, na videz tako upravičeno željo, kako težko bo, razočarati ga...

»Daj, daj, Orana, ne bodi tako nedostopna. Zakaj pa tako žalost-no strmiš predse? Če bi naju kdo opazoval, bi celo mislil, da ti kri-vico delam.«

»Oče, oprost,« je zajekljala. »Oprost, da te ne morem ubogati... Ti ne veš... ti ne moreš vedeti...«

Gospod Le Cadreron jo je pre-senečeno pogledal: »Česa spet ne vem?« je vprašal začuden.

»Nič.«

»Kako nič?«

Mlada žena je dvignila roke ka-kor v obrambo; takoj nato jih je spet pobesila v zavesti svoje one-moglosti.

Besede ji niso hotele iz ust, ka-kor da ne bi mogle skozi grlo, stis-njeno od strahu. Zavedala se je pa, da je zdaj prišel trenutek, ko bo morala naposled priznati svojega moža. Bila je pripravljena govoriti, pripravljena prenesti ponizanje in trde besede, ni pa vedela, da bo tako težko, razočarati očeta...

»Oče,« je plaho pričela, »nisem ti še vsega povedala. Nisem se po-vedala vsega, kar sem pretrpela v Barceloni...«

»Kaj vendar?« je nejevoljno vzklila gospod Le Cadreron, bo-ječ se novih tožba o vojnih grozotah, tožba, ki jih je bil že tako do grla sit.

»Nisem ti povedala, da so me na Katalonskem trgu aretirali z nekaj drugimi ženskami, ki sem se s njimi skrivala v neki cerkvi. Le malo je manjkalo, da me ni dole-tela ista usoda kakor nje. Bilo je strašno... Anarhisti, ki so nas stra-žili, so se tako spozabili, da so ne-katerim trgali obleko s telesa. Tre-petala sem ob misli, kakšne grozov-itosti me še čakajo. Oče, razumi me, morda slabob izbiram besede za takšno pripovedovanje...«

»Razumem, ljuba moja, razumem. Časopisi pišejo dosti o teh stvareh. Ne dvomim, da si morala pretrpeti strašne ure. Zdaj pa, ko je že vse to tako daleč, daleč za teboj, po-zabi na te grozote. Glavno je pač, da si se rešila...«

»Da, oče, rešila sem se. Ali pa veš, za kakšno ceno?«

»Kako? Za kakšno ceno?«

Vznemiril se je. Kaj vendar še skriva to dekletce?

»Tedad, ko sem mislila, da je že vse izgubljeno, ko malone ni bilo več rešitve zame, se me je nekdo umislil... neki gospod...«

»Neki gospod?« je zarentačil gos-pod Le Cadreron, kakor da bi se mu pričelo svitati. Resnica je bila pa še dosti krutejša od njegovih slutenj. Ponovil je:

»Neki gospod? Govori vendar!«

»Oče, nikoli ga še nisem videla... Sploh ga nisem poznala. Šel je na-ravnost k meni... Dejal je stražam, ki so nas suvale in zasramovale: 'Izpostavite to dekletce, moja nevesta je. Še danes se bova poročila!«

Orana je v mislih tako živo do-življala prizor, ki ga je pravkar opisovala, da se je oddahnila, ka-kor tedaj, ko so jo anarhisti izpu-stili in ji dovolili oditi z Morenom.

»No in?« je razburjeno vzklila gospod Le Cadreron. »Nadaljuj vendar!«

»Vidiš, oče, morda si že uganil,« je olajšano dejala mlada žena. »Bilo mi je dvajset let. Vsaka žilica v meni je vpila po življenju... In ko mi je neznanec dejal: 'Govorite, kakor jaz, seforita, mi ni prišlo na um, da bi drugače storila...«

»Torej, kaj se je zgodilo?« je ves na trnju vprašal gospod Le Cadre-ron, sluteč, da je to šele uvod.

»Torej me je popeljal na poročni urad sredi Katalonskega trga, kjer so pod millim nebom vpiso-vali novoročence.«

Gospod Le Cadreron je bolj za-renčal, kakor vzklila: »Torej si poročena?«

»Da.«

»Menda vendar ne zares! Govo-rila si o nekakšnem uradu sredi trga, pod millim nebom...«

»Da, v vojni so sklepali toliko porok; pred odhodom na fronto so se milicijski ženili kar na debelo... Sto in še več parov so vpisali v enem samem dnevu...«

»In med njimi si bila tudi ti?«

»Da, Poročila sem se, tako kakor so se poročili vsi drugi.«

»Zakaj nam pa vse do danes o tem nisi črhnila niti besedice?«

»Ker sem vama z materjo hotela prihraniti žalost, ki vama bi jo po-vzročila ta novica.«

Clemenceau
v anekdoti

Kaj se je godilo

od 8. do 12.
novembra

Ob 10 letnici Tigrove smrti (24. novembra)

(Glej tudi članek v prejšnji številki)

Prerokovanje, ki se ni izpolnilo

Ko je bil Zola še mlad in še ni poznal slave, je kakor vsak začetnik težko spravil svoje povesti v denar. Tedaj so mu prijatelji priporočili neko skromno revijo, *Le Travail* (»Delo«) po imenu, češ da so mladi pri njej v posebnih časteh.

Zola jo je mahnin v uredništvo gostiljubne revije. Njen glavni urednik, mlad mož, ga je suho sprejel. Vzel je sicer rokopis, toda v njegovih besedah ni bilo nobene spodbude, ko je dejal, da ga bo pregledal.

Minili so dnevi. Zolaja je začelo skrbeti, kajti od uredništva ni bilo nobenega glasu. Tedaj je šel in vnovič potkal pri Delu.

»Dovolite, gospod,« mu je rekel mladi glavni urednik, »dovolite, da vam popolnoma odkrito povem svoje mnenje. Prebral sem vašo pisarijo, zato vam rečem: počnite, kar hočete, prodajajte zelenjavo ali pa špecerijo — samo pisateljstvo pustite! Pisatelj ne boste nikoli!«

Mladi glavni urednik je bil Georges Clemenceau, v svojem glavnem poklicu študent medicine. Kljub tej značiljivi zavrnitvi je Zola vendarle napisal nekaj črtic za *Delo*. In kakor vemo iz zgodovine (Dreyfusova afera), sta Tiger in veliki naturalist postala celo prijatelja.

Tigrova logika

V času Dreyfusove afere je Clemenceau izdal list *Aurore*. V njem je brezobzirno razkrival grehe korumpirane generalitete in zato je moral biti zmerom pripravljen, da ga napade kakšen fanatičen pristaš Dreyfusovih nasprotnikov.

Nekega dne se je Clemenceau pogovarjal v uredništvu z nekimi prijatelji, ko se zdajci odpro vrata in ustrelil nekdo proti Tigru. Clemenceauju se ni sicer nič zgodilo, toliko bolj so se pa prestrašili njegovi prijatelji.

»Ta človek je norec!« je menil Clemenceau nasproti romanopiscu Mirbeauju.

»Norec? Nikoli!« je odgovoril prav takrat vstopivši Mandel, poznejši minister v Tigrovi vladi. »Anarhist, pa ne norec!«

Medtem so bili prišli priklicani redarji in atentatorja odvedli. Le-ta se je pri vratih obrnil in zavpil: »Živela pravica!«

»Ali mi zdaj verjamete, da je norec?« je menil Clemenceau.

Clemenceaujeva jedkost

Njegovi uredniki so ga oboževali. A ne zato, ker se jim ne bi bilo treba bati njegovih puščic! Clemenceau v tem pogledu ni poznal razlike med ljudmi. Toda njegovi uredniki so vedeli, da je njihov šef sicer strupen, nikakor pa ne slab človek.

Kako dobro je poznal časnikarsko stroko, dokazuje tole »svarilo«, ki ga je dal nabiti v vse uredniške sobe:

»Gospodje uredniki naj po možnosti nikar prej ne odidejo, dokler ne pridejo.«

To spominja na neko drugo Tigrovo hudomušnost, iz dobe njegovega ministrovanja. Ko je Clemenceau postal notranji minister, se je hotel sam prepričati, kaj počno uradniki. V spremstvu svojega kabinetnega ravnatelja Winterja je stopil v prvo pisarno: nikogar. V drugi pisarni: ista slika. Sele v tretji sobi je zagledal uradnika, a še ta je — spal.

Winter ga je hotel stresti, da ga zbudi. Toda Clemenceau je odkimal, češ: »Nikar! Drugače bo še ta zbežal.«

»Zveze« pri Tigru niso zalegle

Ko je Clemenceau postal notranji minister, je vsem prefektom strogo prepovedal zapustiti kraj njihovega službovanja, razen če bi jim služba to velevala. A že nekaj dni nato se je pripeljal v Pariz prefekt nekega departmana, ne da bi bil dobil predpisani dopust; upal je, da bi mogel dobiti v Parizu donosnejše mesto, in da bi mu Clemenceau utegnil pomagati; hvalil se je namreč, da je Tiger njegov prijatelj.

Res mu ni bilo treba dolgo čakati, da je prišel pred Clemenceauja.

»Glej, glej,« je vzkliknil minister. »Tak si postal prefekt pariškega okrožja?«

»Sališ se!« je odvrnil prefekt; srce mu je že poskakovalo od veselja.

»Kaj še! Poznam namreč samo enega prefekta, ki sme biti v Parizu brez mojega dovoljenja, in to je prefekt pariškega okrožja.«

»Tehten vzrok sem imel, dragi Georges,« je poparjeno odgovoril pre-

Odločilna Hitlerjeva konferenca z generali. — Skrivnostna ugrabitev na holandski meji

Koledar dogodkov

- 7. novembra: mirovni apel holandske kraljice in belgijskega kralja.
- 8. novembra zvečer: atentat v Monakovem.
- 9. novembra zjutraj: Hitler skliče konferenco generalov.
- 9. novembra popoldne: ugrabitev dveh Angležev na Holandskem.
- 11. novembra: alarm na Holandskem.
- 12. novembra: začasen konec nevarnosti.

Angleški in francoski listi pišejo te dni obširno o zgodovini usodnih novembrskih dni. T. j. dni med 8. in 12. novembrom t. l. Ti dnevi so bili namreč po njihovi sodbi odločilni za usodo Holandske in Belgije.

Po trditvah anglofrancoskega tiska so bili dogodki teh dni v medsebojni in vzročni zvezi. Po njihovi logiki tudi monakovski atentat ni nikakršna slučajnost, ampak naj bi bil samo člen v verigi dogodkov, ki jih je s premislekom vprizorilo vrhovno vodstvo tretjega rajha.

Tako pišejo anglofrancoski listi, da je Hitler 9. novembra zjutraj, to se pravi, takoj po prihodu iz Monakovega v Berlin, sklical konferenco petih generalov, t. j. konferenco tako imenovanega »führerjevega zasebnega generalnega štaba«.

500 let že trgajo Holandci zemljo pod za pedjo iz oblasti morja...

Na gornjem zemljevidu so črtkasto označeni predeli, kjer so se Holandci vojskovali z vodo. Morali so vodo iztrgati tri četrtine svoje države: na obali predela, ki jih je plima poplavljal, drugod pa močvirja in barja.

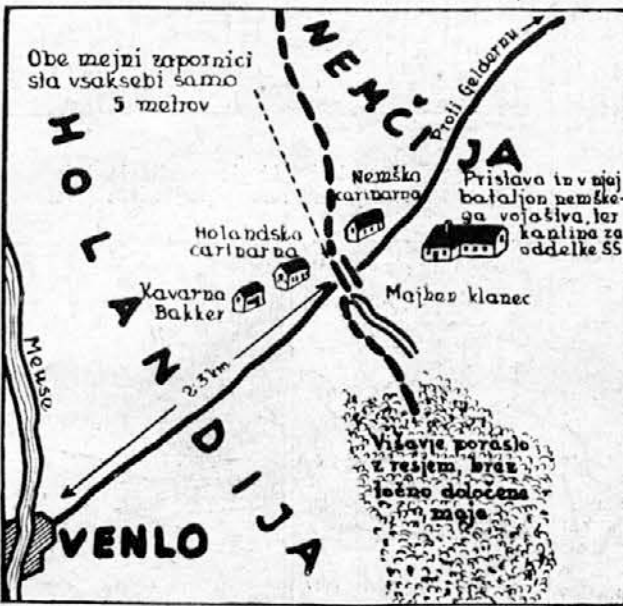

Vode so se postopno umikale, a ne brez osvete. V 13. stoletju je v nekdanje jezero, ki se je širilo na mestu sedanjega Zuidrškega morja, vdrlo morje; v njem je našlo smrt 80.000 ljudi. V 15. stoletju je pa reka Meuse prestopila bregove in razdejala 72 vasi.

Danes so vsi obrežni predeli varni pred vodo. Holandsko morje je postalo rodovitna napolnjena nižina in Zuidrsko morje rodi žito. Pod za pedjo so Holandci trgali zemljo iz vode.

Tekst in zemljevidi po pariškem »Matchu«

Mesto, kjer so agenti Gestapa ugrabili oba Angleža

Konferenca se je nadaljevala — če smemo verjeti omenjenemu listu — 11. novembra popoldne. Obkraj naj bi bili generali proti napadu na Holandsko, češ da bi njega izjalovitev pomenila konec tretjega rajha.

Odgovornost za te trditve prepustimo seveda navedenemu listu. Pri tej priložnosti naj še omenimo, da je *Paris-soir* napisal 25. t. m., da je bil Hitler že v začetku novembra odločen, napasti Holandsko 12. novembra ob 6. zjutraj; premislil naj bi se bil šele po konferenci z generali, to je štiri ure pred usodnim trenutkom.

Tudi v Švici — beremo v anglofrancoskih časnikih — so bili okoli 10. novembra hudo v skrbeh. Baj je Švicarjem prišlo do ušes, da nemški generali trde, da mislijo Francozi vdreti čez Švico v Nemčijo, če bi le-ta napadla Holandsko in Belgijo. In da jih prebije — tako naj bi po švicarskih trditvah argumentirali Nemci — morajo nemške armade prve vdreti v Švico. Baj se v noči z 11. na 12. november opazovali na švicarski meji, kako se cele kolone nemških napadalnih oddelkov pomikajo proti meji. Potem je to gibanje na lepem zastalo in vojaki so se razšli. V Švici mislijo, da je bilo to v zvezi s Hitlerjevim preklicem napada na Holandsko (in s tem tudi na Švico). Casovno bi se stvar ujemala.

Skrivnostna ugrabitev na holandski meji

utegne biti v organski zvezi z gori popisanimi dogodki; zato ni neprimeren; če si jo ogledamo na tem mestu.

Vrhovni poglavar nemške policije Himmler je razglasil, da je nemška tajna policija razkrinkala ne samo monakovskega atentatorja, ampak tudi oba zastopnika angleškega Intelligence-Servicea, ki ju je »našla« na Holandskem.

Zanimivo je, kako se je nemška tajna policija (Ge-Sta-Po) polastila obeh Angležev. O tem je Geoffroy Cox, posebni dopisnik londonskega *Daily-Expressa*, napisal hudo napeto poročilo. Iz njega povzemamo:

Carinarna mesta Venla (gl. gornjo skico) stoji 23 km oddaljena od kraja. Obdana je z borovci. Za carinarino stoji majhna kavarna, na drugi strani meje pa nemška carinarna.

9. novembra popoldne sta prišla z nemške strani dva Nemca in stopila v kavarno. Lastnik kavarne Bakker ju je na videz že poznal, ker sta bila prišla že prejšnji dan o ¼4. popoldne in več ur sedela v nekem kotu, vemer nekaj sušljajco. Zdajci je Bakker opazil, kako sta Nemca vstala. Po cesti iz Venla je prihajal neki avto s holandsko tablico; v njem so sedeli angleška stotnika Best in Stevens, neki Holanec, čigar ime še ni znano, in holandski šofer iz Haaga Lemmens.

Tisti mah se je na nemški strani tudi prikazal neki avto in privozil do zapornice. Holandski avto se je ustavil nasproti kavarni. Prav takrat se je nemška carinska zapornica dvignila.

Iz nemškega avtomobila in iz nemške carinarne je stopilo šest mož, oboroženih s strojniškimi puškami. Dva od njih sta se ustopila pred holandsko carinarino in velela nizozemskim carinarjem, naj bodo lepo pri miru. Tretji je stekel do kavarne in zagrozil s puško kavararju in obema neznancema. Ostali trije so pa začeli streljati na holandski avto.

Holanec, ki se je vozil z obema Angležema, je skočil iz voza in zbežal proti carinarni. A še preden je

Tako piše ugledni londonski dnevnik *Daily-Express*.

Slabotna točka v Himmlerjevi argumentaciji, pravi anglofrancoski tisk, je okoliščina, da ni Gestapo prišla Besta in Stevensa prej kakor šele drugi dan po monakovskem atentatu — in takrat sta se (po Himmlerju) ravno pripravljala, da se vtihtapita v Nemčijo. Če bi bila skušala pritiv Nemčijo pred atentatom, ali če bi jo hotela zapustiti po atentatu, bi bila — tako trdijo anglofrancoski listi — teza nemške tajne policije nekoliko verjetnejša.

(Skica po *Paris-soiru*)

...En sam pritisk na gumb - in trud 20 rodov gre dobesedno po vodi

Prva faza obrambne poplave: Bourtsanki močvirje (v pokrajini Groningen) bolj loči Holandsko od Nemčije kakor še tako močvirje trdnjavski pas. Nekoliko bolj proti jugu pa tvori poplavljava pokrajina lise skupaj s Poolskimi močvirji nov obrambni zid.

Za ljslom drugi vodni obrambni pas. Utrechtska pokrajina — že nekaj dni pod vodo tja do Rotterdam — krije belgijsko mejo in velja za pravi zapah na jug, proti Anversu.

Če se Holandska zateče k skrajnemu sredstvu in podre vse naspise, dobi dežela spet svojo predzgodovinsko zunanjščino. Samo nekaj mest bi le s tožavo rinile naprej — toda po vodi bi šel tudi trud dvajsetih pokolenj.

Nadaljevanje iz 1. stolpca

»Drugače ne bi bil prišel brez dovoljenja. Gre namreč za mesto, ki sem ti že pravil o njem, ko sva zadnjič...«

A medtem je bil Clemenceau že potegnil uro iz žepa.

»Zdaj je štiri, Če se ne motim, gre o pol petih tvoj vlak.«

»Misliš sem se šele jutri vrniti,« je proseče pripomnil prefekt.

»O pol petih gre tvoj prvi vlak,« je mrzlo ponovil Clemenceau. »Ne bom te zadrževal.«

Prefekt je hlastno zapustil ministrstvo. Skočil je v taksi in ravno še ujel vlak. Komaj je bil doma, je že zazvonil telefon. Prefekt je spoznal Clemenceaujev glas.

»Ali si ti?« ga je vprašal Tiger. »Torej nisi vlaka zamudil? Lahko noč, prijatelj!«

(Prefekt je na Francoskem nekako to kar pri nas ban. Op. uređ.)

Strah pred praznoto

Sam duhoviti, je cenil duhovitost tudi pri drugih. Čeprav si je včasih kdo celo njega privoščil.

Nekoč, ko je bil samo šele poslanec, je šel na sodišče poslušat nekega odvetnika, svojega poslanskega tovariša in odličnega zagovornika.

Odvetnik je imel tistikrat posebno rečen dan; njegov zagovor je navdušil vse občinstvo. Celo Clemenceauja; po končani razpravi je pristopil k odvetniku in mu z nasmehom dejal:

»Lep začetek, mladi mož! Dajte, pridite na moje srce!«

Toda odvetnik se je komaj vidno odmaknil:

»Oprostite, strah me je praznote!«

Ko je Clemenceau postal predsednik vlade, je bil zlobni advokat eden izmed prvih, ki mu je Tiger ponudil resor. Mož ga je tudi sprejel, priznal je pa, da ni takšne ponudbe niti v sanjah pričakoval.

Strupena karakteristika

Clemenceau ni maral ne Poincaréja ne Brianda. Že med vojno je nekoč dejal in potem še pri več priložnostih ponovil strupene besede:

»Briand? Mož, ki vse razume in ničesar ne zna. Poincaré? Mož, ki vse zna, a ničesar ne razume.«

Pod raskavo skorjo

In vendar je znal biti tudi velik prijatelj. Ko je leta 1913. umrl general Picquart, eden izmed glavnih branilcev po krivem obsojenega Dreyfusa, je Clemenceau napisal v svojem listu *Homme Libre* tako pretresljivo, tako lepe besede o prijateljstvu, kakor jih malo pozna literatura.

Tisti dan ko je izšla ta posmrtnica, je neki prijatelj zamišljen stal pred Picquartovim mrtvaškim odrom v Amiensu. Zdajci je segel v žep, vzel številko lista *Homme Libre*, kjer se je Clemenceau poslovil od svojega prijatelja, in jo zataknil pokojniku v suknjič:

»Ná, vzemi tole s seboj!«

Vera in nevera

Clemenceau je bil sicer ateist, toda z duhovščino se je kljub temu dobro razumel.

Nekaj let pred vojno je moral iti na kliniko, da ga operirajo. Kakor drugim bolnikom, je tudi njega negovala usmiljenka-redovnica — ista, ki mu je stregla na smrtni postelji, in glej, čudno: Clemenceau se je usmiljenki nenavadno prikupil.

»V srcu je gotovo veren,« je menila usmiljenka.

»V srcu,« je zamrmral Clemenceau, »v srcu ta usmiljenka gotovo ničesar ne veruje.«

Še ena strupena

Na mirovni konferenci Clemenceau kot predsednik je opoldne odložil sejo na popoldne.

»Kdaj naj se sestanemo?« je vprašal svoje tovariše.

»Ne prezgodaj po kosilu,« je želel Orlando, Italijan. »Po jedi imam rad malo miru.«

»Pa tudi ne prepozno,« je svetoval Lansing, Američan. »Pred večerjo rad malo poležim.«

»Well,« je prikimal Clemenceau. »Sestali se bomo ob treh. Tako se bo Orlando lahko pred sejo naspal, g. Lansing po seji, g. Baltout in jaz pa na seji.«

Mladostni stavec

Ko je imel Clemenceau 83 let, ga je nekoč obiskal znameniti dr. Voronov in mu predlagal pomladitev.

»Zakaj ne!« je menil Tiger. »Pridite, ko bom v letih.«

Kako je Clemenceau izplačal skopuškega založnika

Ko je Clemenceau pisal svojo filozofsko izpoved *Au soir de la Pensée*, je neki pariški velezaložnik izvedel, da Tiger pripravlja svoje delo za tisk. Odpeljal se je torej k njemu in ga nekako takole ogovoril:

Nadaljevanje na 12. strani.

Rdeče mleko

Gostje Samuela G. Hibbensa so nekoga večera prijetno kramljaje in dobre volje stopili v jedilnico nekega čiškega hotela in sedli za mizo. Medtem se je komaj zaznavno spremenila razsvetljava v dvorani, in že čez nekaj minut je postalo nekaterim gostom na vso moč slabo, nekaterim malo manj, toda vsem je minil tek za vse premenitne jedi.

Vzrok za to je bil kaj nenavaden: zelena na mizi je postala kričeča rožasta, zrezki belkastosivi in v visokih kozarcih se je spremenilo mleko v krvavordečo tekočino. Solate so se zdele umazarostne in lep, sočno zeleni grah se je na mah spremenil v debele črne ikre, prikuhe iz zemeljskih oreškov pa v karminostordečo, neokusno gмотo.

Toda to ni bila morda kakšna Hibbensova čarovnija. Zgolj poskus si je privoščil.

Dr. Edward Podolsky, brooklynski znanstvenik, pripoveduje o tem in o drugih zanimivih stvareh, zlasti o vplivu barv na človeka takole:

Pri večerji v Čikagu je Hibben navadno električno razsvetljavo zamenjal za posebni filtrski svetilnik, ki so prepuščale le rdeče in zelene žarke, druge barve spektra so pa izločile. Kot inženir za razsvetljavo je dobro vedel, da bo zaradi te svoje razsvetljave postal njegovim gostom slabo. In njegov poskus se je imenitno obnesel. Ko je dal inženir spet prižgati navadno luč, je povedal gostom, da je bila to pomembna vpliva luči in barve rešila na vidne čute, temveč tudi na sorodne čute, to so: okus, občutek in voh. Opomnil je svoje prijatelje, da barve človeka prav tako razburijo in navdihajo, kakor uplivajo na življenje in rast rastlin.

Določena sprememba barve v letalu, pravi dr. Podolsky, bi utegnila pri potnikih povzročiti zračno bolezen (enako morskemu boleznim), kakšna druga barva bi pa spet utegnila prav to bolezen preprečiti. Zaradi tega imajo »Pan-American Airlines« nalašč svojega posebnega inženirja Howarda Ketchama, ki se spozna na barvne vplive. In ta gospod z vso vestnostjo skrbi, da so notranjostine letal barvno pravilno opremljene. Ugotovil je, da zelena barva preprečuje zračno bolezen, medtem ko rjava in rumena barva vprav pospešujeta slabost. Ketcham svetuje celo upraviteljem letalskih podjetij, naj med vožnjo gostom ne servirajo ne kave ne majoneze, in sicer samo zaradi njihovih barv, ki zbuja slabost. V novih letalih bodo imeli celo zelene rjuhe in odeje.

V neki tovarni blizu Newyorka je dal neki strokovnjak za znanstveno vodstvo podjetij, ki seveda še pojma ni imel o barvni psihologiji, prebarvati stene glavne pisarne. Prijazno rumeno barvo je zamenjala laparvosinjska pleskarija. To je bilo na jesen. Ko je pa zima prišla v deželo, so tožili vsi uradniki, da jih zebe. Ko so pa pogledali na toplomer, so ugotovili, da kaže živo srebro 22 stopinj Celzija kakor po navadi. Pa so rekli, ako ljudi zebe, zakurimo bolj, da bo 24 stopinj. Toda tipkarice in kontoristke so se zmerom prezebale, čeprav so si oblekle še sweatre povrh. Tedaj se je nekdo izmed uradnikov domislil, da bi morda kazalo prepleškati pisarno spet s sončnorumenom barvo. In zgodilo se je. Ko pri vstopu v prepleškano pisarno so vsi ugotovili, da pri 24 stopinjah vročine ne morejo delati.

Na splošno uplivajo barve takole na človeško naravo:

Rdeča: vzpodbujajoča barva, ki delavnost duha na moč stopnjuje in draži.

Rumena: vzpodbujajoča barva, ki veča možgansko energijo in se obnese zlasti v kromoterapiji pri zdravljenju prehlada, ohromelosti in kroničnih obolenj.

Zelena: ne ubija v vsakem primeru. Njen hladilen upliv se obnese zlasti za vzdrževanje razburjenja.

Črna: primerna, da ublaži kričeče barve. Prav za prav ni moreča. Najuspešneje jo lahko uporabljamo v barvnih sestavah.

Bela: prijazna. Privlači sončno svetlobo, če jo pa samo uporabljamo, vpliva hladno. Pomešana z rdečo, rumeno ali pomarančasto spodbuja.

Rjava barva pomirja, zbuja občutek toplote, vendar ubija, ako jo samo uporabljamo. Najprimerneje jo uporabljamo s pomarančasto, rumeno in zlato barvo.

Vijoličasta barva upliva pomirjevalno in utešljivo.

(The World Says, London)

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

V kraljestvu palčkov

23

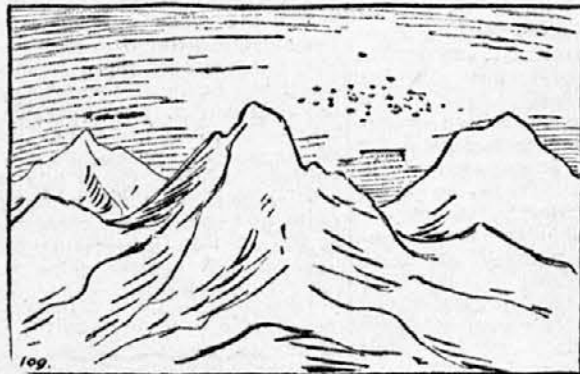
»Kvivit, kvivit!« je zaslišala prav tedaj nad sabo; pogledala je kvišku. Mala lastovka je priletela mimo.

Ko jo je Palčica zagledala, se je zelo razveselila; povedala je lastovki, kako nerada jemlje

grdega krta za moža, in da bo morala odslej živeti globoko pod zemljo, kjer ne sije sonce. Ni

se mogla premagati in zajokala je. Tako bridko je zaplakala, da se je lastavici zasmilila.

»Zdaj pride mrzla zima.« je rekla mala lastovka. Odletela bom daleč od tod v tople dežele. Ali hočeš iti z menoj? Na mojem hrbtu boš lahko sedela. Samo trdno se priveži s svojim

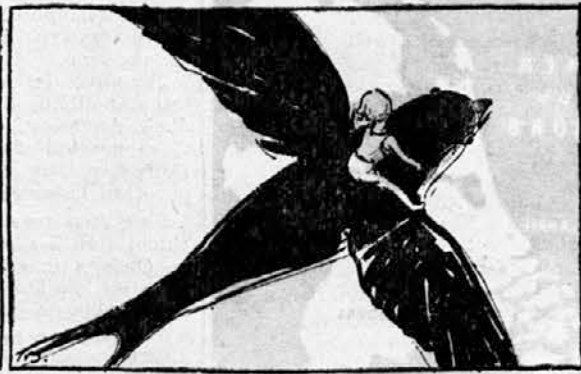
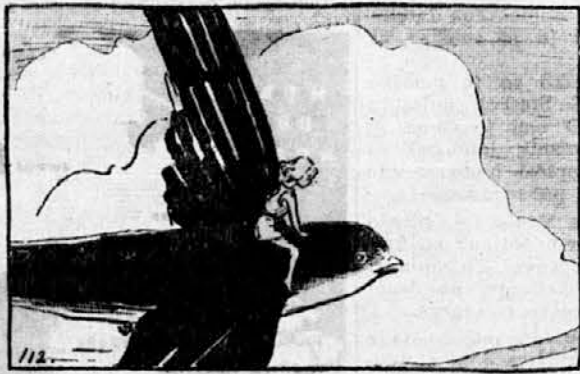
pasom, pa bova odleteli daleč od grdega krta in njegove temne izbe, daleč čez gore, v tople dežele, kjer sonce lepše sveti kakor tu, kjer je zmerom poletje in kjer rasejo prelepe cvetlice.

Kar odleti z menoj, ljuba, mala Palčica, ki si mi rešila življenje, ko sem ležala kakor mrtva v temni kleti pod zemljo!

Tako je govorila lastavica in Palčica jo je željno poslušala.

24

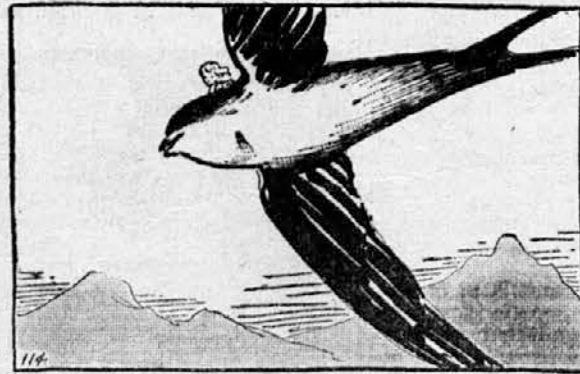
»Da, s tabo pojdem!« je rekla Palčica in sedla lastovici na hrbet, z nogami se je pa oprla ob njene razpete peroti. S pasom se je privežala za najmočnejše pero, in potem je zletela lastovka visoko v zrak, čez gozd in čez jezero, visoko čez velike gore, kjer je zmerom sneg.

Palčico je zeblo v mrzlih visavah, toda skrila se je pod lastovkino toplo perje in kazala

le glavo izpod njega, da je občudovala lepoto pod sabo. Potem sta prišli v tople de-

žele. Tam je svetilo sonce dosti jasneje kakor tu, nebo je bilo dvakrat višje in ob jarkih in

živih mejah so viseli najlepši zeleni in vijšnjevi grozdi. Čudovito lepo je bilo tam.

V gozdovih so visele z vej citrone in pomaranče, dišalo je po cvetju, po cestah so pa tekali

ljubki otroci in se igrali s pisanimi metulji, kakor ptičice velikimi.

DALJE PRIHODNJIČ

Prve poštne znamke

Prihodnje leto bo minilo ravno sto let, odkar so na Angleškem natisnili prve poštne znamke.

Pred uvedbo poštne znamke je bilo treba pošto plačevati v gotovini, in sicer tisti, ki so pismo prejeli ali pa tisti, ki so ga odposlali. To je bilo pa precej drago.

Poštne znamke je iznašel trgovski potnik R. Hill. Nekoč je videl, kako se neki poštar prepira z nekim meščanom. Možak ni hotel vzeti pisma svojega brata iz Avstralije, ker bi moral plačati visoko poštino. Hillu je povedal, da si že dolgo dopisuje s svojim bratom iz Avstralije, a še nikoli ni plačal poštne. Dogovoril se je namreč z bratom, da mu bo vselej, če bo zdrav in mu bodo kupčije dobro uspevale, to zapisal s posebnimi znaki na pisemski ovoj, in že je vedel, da je z bratom vse v redu; zato tudi to pošto ni hotel vzeti pisma in plačati poštne.

Hillu je šinilo v glavo, da bi bilo dosti praktičnejše, če bi odpošiljatelj plačal poštino v znamkah. Zato je poštenu ravnateljstvu predlagal, naj uvede znamke in določi enotno, nižjo poštino. Njegova misel je zbudila preobrat v poštnem sistemu. Pošiljke so narasle na milijon, zelo so se pa povečali tudi poštni dohodki, kljub znižani poštini.

Hilla so iz hvaležnosti postavili za ravnatelja angleških pošt in so mu dali naslov plemiča.

(Your Life, Newyork)

Majhni ljudje dalje žive kakor veliki

Tako vsaj trdi strokovnjak za telesno kulturo Francis Mills.

Navaja pa tele razloge:

Kolikor je človek večji, toliko več celotne teže nosijo noge. Veliki ljudje imajo kratek život in dolge noge. Majhni ljudje imajo pa narobe dolg život in kratke noge, zato imajo njihovi notranji organi dosti več prostora kakor pri velikih ljudeh. Prav tako se mišice bolje razvijejo pri majhnih ljudeh. Največji svetovni atleti so bili majhni ali pa srednje veliki ljudje. Veliki ljudje imajo navadno okrogla ramena in upadel prsni koš. Zato lažje podležijo različnim boleznim kakor majhni ljudje. Skoraj nikoli niso dovolj težki in pogosto zbolijo na želodcu in živcih.

Mills meni, da je idealna višina moškega 1,75 cm, ženske pa 1,62.

Človeško rast nadzoruje neka majhna žleza v bližini mozga. Če žleza izloča več ko normalno količino izločka, človek zraste nad normalno višino. Toda veliki ljudje redko kdaj doživijo visoko starost.

Nenaravno rast lahko preprečimo z operacijo omenjene žleze. To je pa izredno težka operacija, ki bi jo utegnilo tvegati le majhno število specialistov.

(Frankfurter Zeitung)

Glasba v službi kemije

Določeno količino mesa razdelimo na dva dela. Oba dela damo v enaki kovinski škatli in ju hermetično zapremo. Toplota je v obeh škatlah ista, razlika je le v tem, da eni škatli vsak dan četrte ure igramo na harmoniko. Čez tri dni škatle odpremo. Meso iz škatle, ki je »poslušala« godbo, bo popolnoma sveže, v drugi škatli se bo pa že začelo kvariti.

Ta način konzerviranja mesa je iznašel neki nemški kemik. Ugotovil je namreč, da valovanje zraka prepreči delovanje bakterij.

Na tem je nekaj resnice. Zanesljivo namreč vemo, da imajo ultrazvočni valovi abiotične lastnosti, to se pravi, da preprečujejo življenje. To, kar se nam še danes skoraj smešno zdi, utegne že jutri postati vsakdanja potreba. Glasbila bodo nadomestila ledenice. To bo ugodno in koristno, posebno če bo mo živila konzervirani s pomočjo radija.

(Wissen und Fortschritt, Stuttgart)

Top, ki izstreli 140 granat v eni minuti

Stockholm, novembra.

V švedski tovarni orožja »Bofors« so pred kratkim izdelali nov tip protiletalskega topa, ki v eni minuti izstreli 140 granat. Cev tega topa ima premer 40 cm. Gorje letalu, v katerega bodo top namerili!

4. nadaljevanje

Predsednik je stopil korak v stran, in uradnik je privlekel majhen predmet iz žepa.

»Mrs. Preece, ki jo je dala tu položiti na mrliški oder,« je po tistem dejal, »je našla tale obroč na njeni nadlehti, prav nad komolcem. Nenavaden zapirak ima ta zapestnica, in pošteno se je morala truditi, preden ji je snela to reč.«

Predsednik si je dragotino natančno ogledoval. Zapestnica je bila prav preprosta; še vgrvirano ni bilo nič na njej. Le s težavo se je dala odpreti in zapreti in zdelo se je, da ni lastnica zapiraka nikoli odpirala. Predsednik ni bil romanotip, pa je vendar držal zapestnico dolgo in ves zamišljen v rokah. Bržčas je neznanica dobila ta okrasek nekoč v znak ljubezni od svoje izvoljenca, a ga ni hotela nikoli prodati, čeprav se je bržčas le s težavo prebivala skozi življenje, polno grenkobe, pomanjkanja in sromastva. Brez dvoma je bil ta okrasek poslednji spomin, ki jo je vezal s preteklostjo.

»Ni vzroka, da bi to utajili. Morda bo prav ta zapestnica ključ do razpleta te uganke.«

Seržan je prikimal in stopil za predsednikom v gostilniško sobo, kjer so ju porotniki že čakali.

V tistem trenutku je obstal pred hišo neki avtomobil in radovedna množica se je vznemirjeno razgibala. Izstopil je bolj majhen, bled gospod in nato zavil v hišo.

Precej nato je potrkalo na vrata gostilniške sobe, in na predsednikov »noter!« je stopil stražnik čez prag.

»Ne zamerite, da motim, toda zunaj je neki gospod, ki menda pozna pokojnico.«

»Imenitno! Zapišite si njegovo ime in njegov naslov, pa ga popeljite po stopnicah navzgor. Potem mi boste že povedali, ali jo je spoznal.«

Stražnik se je vrnil in povabil tuica, naj ga spremi v pokojnično sobo.

Nekaj trenutkov se je gospod de Feurget obotavljal, potem je pa vendar segel v žep in izročil stražniku svojo posetnico.

»Lui, 19, Craven Street,« je bral stražnik. »Prav,« je zamrmral potlej, »prav, kar z menoj stopite!«

Stražnik je zavil skozi vežo na ozke stopnice, ki so pri vsakem koraku obupno škripale. Feurget je šel počasi za njim, oprijemajoč se ograje. Ko sta prišla na vrh, je sapa loveč obstal.

»Zdi se, da niste kdo ve kaj zdrav,« je sočutno menil stražnik.

»Prav imate, res nisem na trdnih nogah. Ali je tole ta soba?«

Spremljevalec je prikimal in prijel za kljuko. Toda Feurget ga je zadržal.

»Samo trenutek še. Ali mi hočete ustreči? Pustite me, naj grem sam noter. Počakajte me pred vrati.«

Svojo prošnjo je podkrepil z bankovcem za en funt. Tudi stražnik je bil samo človek, in le redkokdaj se mu je nasmejala tako lepa napitnica. Pa še zoper predpise se ni pregrešil, in naпослед — saj se ne more nič zgoditi. Odprl je vrata naspol in stopil v stran, ko je Feurget zavil v sobo.

V sobi je bilo mračno, in sprva ni skoraj ničesar videl. Kakor pianec se je opotekel, potlej je pa zdajci obstal in si zakril obraz z rokami. Čez nekaj časa se je toliko zbral, da je stopil k postelji in segel z desnico po rjuhi, ki je pokrivala pokojnično glavo. Ali naj odgrne? Ves se je tresel od razburjenja. Mil Bog, če je res ona?

Roka s poročnim prstanom je visela navzdol. Strastno jo je prijel in jo dvignil do svojih ust. Potlej je roko odmaknil in se zagledal v njene sinje žile in mrliško blede prste. Solze so mu stopile v oči. Da, bila je njena roka, spoznal jo je. Čutil je, da mu je zamrlo poslednje upanje, da so se mu vsi snovi razblinili v nič. Strahoten obup ga je obšel.

Mrtva je umorjena! Nežno in zaskrbljeno je dvignil rjuho in se zazrl v njen mirni obraz. Da, ona je, lepa ko je bila še živa, lepa zdaj, ko ji je smrt zatislila oči! In tako lepa naj ostane njena podoba za vekomaj v njegovem srcu. Pokleknil je poleg postelje, poljubil njeno mrzlo čelo in v strastni žalosti objel ljubljeno pokojnico.

Predsednik je postal nemiren in je nazadnje poslal sla v zgornje nadstropje. Gospod de Feurget ga je srečal na stopnicah in se je vrnil z njim.

»Zal mi je, da vam ne morem povedati, kdo je pokojnica,« je povzel. »Ni tista, ki sem jo iskal. Toda videl sem jo že nekoč.«

»Ali nam tudi sicer ne morete o njej ničesar povedati?« je vprašal predsednik.

Feurget je odkimal.

MRTVA NEZNANKA

KRIMINALNI ROMAN * ANGLESKI NAPIŠAL E. PHILLIPS OPPENHEIM

»Če se prav spomnim, sem jo sračal neke v tujini. Kje je bilo, res ne vem več. Zelo žal mi je zanj, in če mi dovolite, bi ji rad oskrbel dostojen pogreb.«

Predsedniku se to ni zdelo nemogoče.

»Ako se tolikanj zanimate za zadevo, lahko ostanete pri razpravi. Morda vas utegne ta ali ona izjava česa spomniti. Za nas je sleherni pojasnilo važno.«

Gospod de Feurget se je pritrtilno priklonil in je sedel na ponujeni stol.

»Da, rad bi ostal, če mi dovolite,« je mirno odgovoril.

8. POGLAVJE

Drugačna sodba

»Pokličite prvo pričo,« je ukazal predsednik.

Stražnik je odprl vrata.

»Mike Beaton, prosim, vstopite!« Prikazal se je velik širokopleč mož in je stopil pred porotnike.

»Kakšen je vaš poklic?« je vprašal predsednik.

»Za vsako delo primem. Posebne poklica nimam. Poslednji mesec sem bil v ladjedelnici.«

»Stanujete eno nadstropje nad pokojnico?«

»Tako je.«

»Kdaj ste se v torek 17. zvečer vrnili domov?«

»Kakšne pol ure potem, ko so zaprli.«

Predsednik se je začudeno ozrl okrog sebe, ker ni razumel, kaj mož meni.

»Kaj to pomeni?«

»Oprostite,« mu je skočil policijski uradnik v besedo, »mož misli pol ure potem, ko so gostilne zaprli.«

Priča se je zarežal.

»Ali ste takoj legli, ko ste prišli domov?« je spet vprašal predsednik.

»I kajpak, kaj bi sicer počel! Zavahnil sem se na posteljo in zasmrčal.«

»Ali niste slišali nobenega sumljivega šuma pod seboj?«

»Ne!«

»Tudi medtem ne, ko ste šli po stopnicah navzgor?«

»Nak, tudi ne.«

»Ali niste slišali, da bi kje kdo govoril?«

»Kaj še, vse je bilo tiho kakor v grobu.«

»Kako dolgo ste spali drugo jutro?«

»O polni sedmih sem vstal in odšel.«

»In kaj ste doživeli, ko ste stopali po stopnicah navzdol?«

Priča, ki se je bil po malem navadil svoje nove okolice, si je segel v razmršene lase. Čez nekaj časa je jel pripovedovati, da je uzel pri vratih spodnje sobe na tleh teman madež, ko je šel mimo. Ko je stopil nanj, je videl, da je moker. Da bi bolje videl, je prižgal vžgalico in se pripognil. Z grozo je spoznal, da je teman madež mlaka krvi, ki je pritekla izza vrat na stopniščno ploščad.

»Seveda sem se na vso moč prestrašil. Kar trd sem bil in nisem vedel, kaj naj storim. Napisal sem le potrkalo na vrata in rekel: 'Mrs. Wardova, odprite, prosim!' Pa ni bilo nobenega odgovora. Brnil sem v vrata z nogo, da so se odprla. Marsikakšno čudno reč sem že videl v življenju, česa takšnega pa vendar še ne. Strašno je bilo, vam rečem. Ležala je tik za vrati na tleh in z eno roko je še posteljino držala. Dolg, tenak nož ji je tičal v prsih. Kri ji je bila kar lila iz rane, zakaj velika luža je bila na tleh. Kar stemnilo se mi je pred očmi, ko sem zagledal to strahoto.«

»Ljubi Bog, kdo je to storil, mrs. Wardova?« sem vprašal. Pa saj je bila neumnost, da sem hotel govoriti z njo, ko je bila pa že mrtva in trda ko rog. Poklical sem mrs. Judkinovo. Gospa je pri priči prišla in pogledala v sobo. Pa se je revica tako zgrozila, da je kar omedlela. Stekel sem brž po zdravniku in po stražnika. Po tegale tu!« je dejal in z zaničljivim gibom pokazal na seržana. »Boljšega ni bilo, pa sem moral kar tega pobrati,« je menil opravičujoč se porotnikom. »Saj sem že vnaprej vedel, da bo vso stvar pokvaril.«

Predsednik se je vgriznil v ustnice, in tudi porotniki so le s silo zatrli smeh. Policijski seržan je bil divji, kljub temu se je obvladal. Predsednik je ukoril pričo zaradi neprimerne kritike, in mu nasvetoval dostojnost.

»Mrs. Judkinova je druga priča. Ali naj jo pokličem?« je vprašal stražnik.

»Kajpak!« je odgovoril predsednik.

Preprosta ženica trdega obraza je vstopila. Oblečena je bila v ponošeno, črno obleko; okoli ramen je imela ovit prav tako črn šal. Le-ta ni bila tako odkritosrčna ko prva priča in je odgovarjala na moč previdno. Koj spočetka je obšel predsednika občutek, da hoče nekaj prikriti.

»Kako dolgo je rajnka stanovala pri vas?«

»Kakšna dva tedna.«

»S čim se je v tem času ukvarjala?«

»Kolikor vem, ni imela nobenega dela.«

»Ali je najemnino v redu plačevala?«

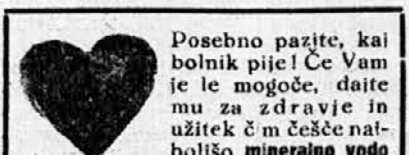
»Da, zelo točno.«

»Ali se vam ni nikoli zdelo, da je drugačna kakor vaši drugi najemniki?«

»Tega res ne morem reči, zakaj nisem se zanj nič bolj zanimala kakor za druge.«

»Ko je prišla k vam, se je vpisala kot mrs. Wardova, kajne? Ali ste imeli kakršen koli povod, da bi mislili, da to ni njeno pravo ime?«

»S tem si nisem belila glave. Zame je bilo to ime prav tako

ono z rdečimi srci

Če sami bolebate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališta

SLATINA RADENCI

malo imenitno kakor katero koli drugo.

»Kaj je pa potlej mrs. Wardova počela, če se ni ukvarjala z delom?«

»Ne vem.«

»Ali ni šla nikoli zdoma?«

»Včasih.«

»Ali je tudi po večerih in v nočeh odhajala iz hiše?«

»Prav gotovo ne vem; bila je pa zelo spodobna.«

»Ali je pogosto imela obiske?«

»Ne! Šele tisti večer, ko so jo umorili.«

Porotniki so se spogledali, in tudi de Feurget se je sklonil naprej.

»Koliko ljudi je pa prišlo tisti večer k njej?«

»Dva gospoda.«

»Ali sta prišla skupaj ali drug za drugim?«

»Drug za drugim.«

»Kdaj je prvi prišel?«

»O polni deseti.«

»Ali mi ga lahko opišete?«

»Mnogo vam o njem ne morem povedati. Potrkal je na vrata moje sobe in je samo pokukal skozi špranjo. Sedela sem na drugem koncu sobe pri majhni petrolejki, on je pa stal v temi. Vprašal je, kje ima Mrs. Wardova svojo sobo.

.....

Ali znate odgovoriti?

Vprašanja

1. Kako je dobila južno ameriška država Bolivija svoje ime?
2. Ali je jegulja strupena?
3. Kakšen je v resnici cvet marjetice?
4. Kako so se imenovali žene angleškega kralja Henrika VIII?
5. V katerem letu so ustanovili sedanjo beigijsko kraljevino?
6. Kakšno je pravo ime slavne francoske pisateljice George Sandove?
7. Kaj je vzel Kristof Kolumb v svojo krsto?
8. Iz katere dobe je prvi pisalni stroj?
9. Kateri so za coloradskim Velikim canonom najgloblji prepadi na svetu?
10. Ali se tiger in lev med seboj razumeta?
11. Katera je najprožnejša človeška mišica?
12. Kateri od dveh dvojčkov je starejši?

Odgovori

1. Po Simonu Bolvarju, južnoameriškem junaku in borcu za neodvisnost.
2. Kri surove jegulje je strupena,

Rekla sem mu samo: prva vrata v drugem nadstropju. Potlej je odšel. Bil je precej majhen in suhljat, približno tako, kakor tale gospod tu.« Pokazala je na de Feurgeta.

»Kako dolgo je ostal zgoraj?«

»Več ko pol ure ne.«

»Ali ste slišali, da sta se kaj pogovarjala?«

»Da, kakšen glas sem že slišala.«

»Ali sta bila glasna? Ali sta se prepirala?«

»Že mogoče. Ona je jokala, on je bil pa jezen.«

»Tega pa niste slišali, kaj sta se pogovarjala?«

»Ne.«

»Kaj se je potlej zgodilo, ko je prvi obiskovalec odšel?«

»Kakšnih deset minut pozneje je prišel že drugi gospod.«

»Ali ste ga videli? Morda mi ga lahko celo opišete?«

»Bil je velik in vitek in lep glas je imel. V obraz ga pa nisem videla, ker je imel šal visoko privihan. Prav gotovo je bil kakšen boljši gospod.«

»Ali vas je tudi on vprašal, kje stanuje Mrs. Wardova?«

»Da, spet sem mu odgovorila kakor prvemu: prva vrata v drugem nadstropju. Zahvalil se mi je in je odšel gor.«

»Po tem takem je stanovala Mrs. Wardova natanko nad vašo sobo?«

»Da.«

»Ali ste tudi tokrat slišali razgovor?«

»Ne, bila sta popolnoma tiho.«

»Tudi prepira ne, krika ali padca?«

»Ne, prav nič.«

»To je pa res čudno. Drugi izmed obiskovalcev je moral vendar biti morilec. Pa pravite, da niti glasnih besed niste slišali?«

»Prav ničesar nisem slišala.«

Priča je zdajci obmolnila in začela živčno mečkati svoj šal. Čeprav je ustnice krčevito stiskala, je predsednik vendar opazil, da je postala neodoljiva.

»Ali ste videli drugega obiskovalca, ko je odhajal po stopnicah?«

»Ne.«

»Ali ste vsaj slišali, da je odšel?«

»Ne.«

»Torej tudi ne veste, kako dolgo je bil pri njej?«

»Ne.«

»Ali so vaše izpovedbe tudi za gotovo resnične? Opominjam vas, da ste s prisego vezani.«

»To prav dobro vem.«

»Druga obiskovalca torej niste več videli in nič več niste slišali o njem, dokler vas ni zjutraj Mike Beaton poklical?«

»Ne.«

»Ali lahko prisežete na to, da ni k Mrs. Wardovi tisti večer nihče več prišel?«

Priča se je zmedla in prebledela.

»O tem ne vem prav nič,« je počasi odgovorila.

»Ali kakor koli domnevate, da bi bila utegnila imeti v tisti noči še kakšen obisk?«

»To bi bilo lahko mogoče. Vidite,« je oklevajoče povzela, »so-bico kraj sobe Mrs. Wardove oddajam, če le morem, tudi za eno noč, in prav to noč jo je najela

.....

neka Betsy Orrinova. Prišla je kakšni dve uri za drugim gospodom.«

Priča je nekaj trenutkov molčala, in vsi navzoči so na moč napeto pričakovali, kaj bo zdaj povedala. Gospod de Feurget se je prijel z roko za srce, in njegove temne oči so vročično zažarele. Toda priča je trdovratno molčala, in vse njeno vedenje je samo še krepilo sum, da bi rada nekaj zamolčala.

»Ali je prišla tista Betsy Orrinova sama?«

»Ne vem sicer, toda mislim, da ni bila sama.«

»Ali slišite iz svoje sobe vse ljudi, ki hodijo po stopnicah?«

»Da.«

»Ali ste po prihodu Betsy Orrinove slišali še kakšne korake po stopnicah?«

»Da.«

»Ali je prišlo še več oseb?«

»Še neki moški korak sem slišala.«

»Ali lahko prisežete, da ga niste videli?«

»Lahko.«

»Ali ste sami šli v sobo, ki jo je najela tale Betsy Orrinova?«

»Da.«

»In ste slišali, da je eden izmed njiju — saj sta bila dva, kakor ste rekli — spet odšel?«

»Da.«

»Kdo izmed njiju?«

»Ona.«

»Kdaj je to bilo?«

»Kakšnih pet minut pozneje. Hotela sem ravno leči in sem jo srečala na stopnicah.«

»Ali je bila sama?«

»Da.«

»Kje je pa njen spremljevalec ostal?«

»Pustila ga je menda v sobi.«

»Ali je potlej še nazaj prišla?«

»Ne.«

»Ali ste jo potem še kaj videli?«

»Ne, nič več.«

Zasliševanje je za hip zastalo, ker je predsednik po tistem prišepnil stražniku neko naročilo. Leta je takoj odšel.

»Ali ste drugo jutro našli vsaj njenega spremljevalca zgoraj v sobi?«

»Ne.«

»Hvala, končala sva.«

Priča je mečk. joča šal vidno zadovoljna odšla i. sobe. Predsednik si je delal še zapiske, potlej se je obrnil k porotnikom in dejal:

»Pravkar sem poslal po tistole Betsy Orrinovo. Menda se strinjate z menoj, da utegne biti kaj važna priča.«

Porotniki so se vsi strinjali s predsednikom. Precej nato je spet vstopil stražnik.

»Našel sem Betsy Orrinovo,« je vidno zadovoljen sporočil. »Zunaj čaka.«

Predsednik mu je pohvalno prikimal.

»Imenitno! Kar vstopi naj!«

Nekaj trenutkov nato je že stopila v sobo velika, močna ženska, kosatih plavih las. Na zunaj je bila videti odurna in neprijetna in na njenem obrazu se je brala kljubovalna odločnost. Predsednik je brž segel po novem listu papirja in je koj začel zasliševanje.

»Pišete se Betsy Orrin?«

»Da.«

»V noči na torek ste bili z nekim moškim v hiši Mrs. Judkinove?«

»No — in če bi bila res?«

»Kdo je bil mož, ki vas je spremljal?«

»Ne vem. Ne vem, kako se piše.«

»Kako dolgo ste ga že

5. nadaljevanje

Izdelovanje nemških bomb
v osrčju Amerike

Kje naj bi izdelovali te prepotrebne vžigalne smotke?

Pričeti bi morali na debelo. Zavedal sem se, da bi bilo izdelovanje »smotke« na ameriških tleh zelo tvegano, kajti če bi vse prišlo na dan, bi prišli na vzkiž z zakoni o ameriški nevtralnosti. Lahko bi izdeloval dragocene bombe na dokih, v hangarjih, na vlačicah, na pomolih ali v pristanišču, nikakor pa ne na samih ameriških tleh. Izvedel sem o nekem odvetniku, po imenu Bonifaceu, izredno podkovanim v pravnih zadevah, posebno glede tega, kje se pravno končajo ameriška tla. Druga težava je bila pa z ameriški teritorialnimi vodami.

Tu sem se pa že počutil nekoliko svobodnejšega. Saj si vendar nisem zadal za nalogo, pretehtavati, kaj je

Vohunske avanture kapitana Rintelena

v letih 1914-1917

Iz spominov takratnega šefa nemškega vohunstva

prav in kaj narobe. To bodo že drugi storili namesto mene. Pri tej priložnosti sem se spomnil, kako je decembra leta 1914. vprašal po radiu po veliki neke ameriške križarke svojo admirality, kako naj ravna z »Dresdenom«, nemško križarko, ki jo je videl v pristanišču San-Juan-Fernandez. Možak je bil pač še pod vplivom obzirnosti iz mirnega časa, kajti iz spoštovanja do haaške konvencije je okleval in ni vedel, kaj naj stori.

Drugače pa gospodje v admirality. Ti so dobro vedeli, kaj hočejo. Zavedali so se, kako neprijetno bi bilo, če bi jim tako velika križarka, kakor je bila »Dresden«, križala edino pot, kjer lahko prevažajo soliter, in eno glavnih angleških trgovskih pomorskih poti, vzdolž južnoameriške države Čile. Nemška križarka v južnoameriškem pristanišču bi bila kakor divja zver na preži ob potoku, ki hodijo vanj pit domače živali.

Angleška admirality ni odlašala z odgovorom:

»Potopite »Dresden«, vse drugo bomo po diplomatski poti uredili mi.«

Ti dve brezlični brzojavki je prestregel eden naših najspretnejših ameriških agentov. Zame je bilo naročilo angleške admirality izvrsten nauk, kako naj ravnam. Ali nisem približno leto dni pred vojno prestal izkušnje za vstop v pomorski generalni štab z nalogo: »Kdor ni z menoj, je proti meni?« Ali mi ni prav angleška admirality dala dober zgled, kako naj ravnam v podobnih primerih? Kar je veljalo za Severno Ameriko, sme menda veljati tudi za Južno Ameriko!

Povabil sem gospoda Bonifacea, da je prišel v mojo pisarno. S tem ne navadnim človekom smo se spoznali v zelo nenavadnih okoliščinah.

Weiser, moj pomočnik v podjetju, je zašel lepega dne v hudo zagato. Neki večer, ko sem odhajal iz pisarne, sem ga srečal med vrati; takoj sem opazil, da se zelo kislo drži. Vrnil sem se za njim v pisarno in ga vprašal, kaj se je zgodilo.

»Kapitan, kupil smo nekaj vagonov whiskyja... čisto nehoti, zaradi nekega pisma...«

In pričel mi je pripovedovati, da se je s takšno vneto pogajal za nekaj vagonov whiskyja, da se je na lepem znašel pred dejstvom, da smo jih kupili, čeprav kajpak nismo imeli prav nobenega namena. Oba nista vedela, kaj naj storiva, kajti bila sva brez slehernih izkušenj v trgovini z whiskyjem in še sanjalo se nama ni, kako bi se te robe spet odkrižala. Najhujše je bilo pa to, da tudi Weiser ni poznal še nikogar, ki bi hotel whisky kupiti. Tedaj se je spomnil nekega Bonifacea, na odvetnika, ki je baje že marsikoga rešil iz zagate.

Pozanimal sem se za tega človeka in izvedel, da je to eden tistih odvetnikov, ki se radi bavijo z dvomljivimi in zapletenimi primeri, ki se jih resni odvetniki rajši izogibajo. Dal sem ga poklicati. Naredil je takoj dober vtis name. Uganil sem, da je eden tistih ljudi, ki si rajši odgriznejo vseh deset

prstov, kakor da bi izdali one, ki jim dajejo zaslužiti lepe denarce. Nisem se zmotil. Gospod Boniface me ni nikoli izdal.

Pomagal nam je, da smo se — to nas je stalo tri sto dolarjev — brez škode odkrižali nezaželenega whiskyja; pozneje nam je pa pomagal, da smo se še marsikateri stvari odkrižali ali jo pa kratko in malo »pokopali«, kakor se je Mr. Boniface rad strokovno izrazil.

Ko sem mu pri najinem prvem zaupnem sestanku nekoliko namignil, kaj želim, se je zelo razvnel; pričel je majati z glavjo:

»Dobro, kapitan... dovolite, da premislim; stran 251, poglavje VIII. haaške konvencije je popolnoma navzkriž z vašimi načrti.«

Opazil je, da s tako površno razlago nisem zadovoljen, in sluteč, da bi utegnil mastno zaslužiti, se je otajal in kar odkrito pričel:

»Zakaj pa ne bi izdelovali teh »vžigalnikov« na eni izmed vaših interniranih ladij?« je vprašal. »Lahko bi vam pripeljal nekoga, ki ga boste zasneljivo potrebovali, vašega nekdanjega prijatelja kapitana von Kleista.«

Kleist je zelo dobro poznal vse nemške častnike in mornarje tistih nemških trgovskih ladij, ki so morale ostati v newyorškem pristanišču. Spoznavala sva se, da bomo uredili delavnico na eni izmed interniranih nemških ladij. Nemška tovarna za razstrelivo sredi ameriških teritorialnih voda! Kakšne možnosti!

Odlučil sem se torej za vojno proti Ameriki z bojevanjem na njenih lastnih tleh. Kadar koli sem skušal umiriti svojo vest in pomiriti svoje izvrstne sodelavce, sem izgovoril stavek, ki mi je pomagal pri tem napornem delu, mi dajal moči in poleta: »Ne pozabimo, da delamo vse to za naše vojake!« Kolikor manj ladij s strelivom bo pripelo v Evropo, toliko tisoč manj naših mladeničev in družinskih očetov bo padlo na bojnem polju. Ta misel je bila naša zvezda vodnica...

Vžigalne bombe v pisalni mizi

Kapitan von Kleist se je res prav kmalu oglašil pri meni. To je bil izvrsten človek, kljub svojim šestim križem poln mladostnega poleta in ognja za našo stvar. Hkrati je bil pa tako skromen, da bi menil, kdor ga ni dobro poznal, da govori s čisto povprečnim človekom. Kariero je pričel kot mornarič na palubi neke stare jadrnice in postopno je dosegel kapitanško čast. Nikoli se ni silil v ospredje; če je delal za nas, je delal to predvsem zato, da koristi domovini, in ne zato, da bi si pridobil kakšne posebne časti.

Najin pogovor je bil tako zaupen, da smo gospoda Bonifacea ljubeznivo odlovlili. Sedla sva za mizo in se ob kozarcu dobrega, starega vina posvetovale, kateri ljudje bi prišli v poštev za naš načrt.

Kleist je poznal vse naše ljudi v New Yorku, posebno pa mornarje. Znal mi je o njih povedati vse, kar sem potreboval. Nekateri so bili šibki, nezanesljivi, nekateri vse preveč suženjski in morda tudi kupljivi. Večina — o kakšen užitek je bilo slišati to sporočilo! — je bila pa pripravljena z vsemi svojimi močmi in z vsem svojim srcem služiti naši stvari. To so bili možje, ki se niso bali ničesar in ni-

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

MOŠKI

Pri spolni nesposobnosti. Pri spolni slabosti poskusite hormonske pilule

„HORMO-SEKS“

Dobivajo se v vseh lekarnah. — 30 pilul din 84.—, 100 pilul din 217.—, 300 pilul din 560.— Po pošti diskretno razpošilja

Ilekarna BAHOVEC
LIUBLJANA

Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg 3. Ogl. reg. S. br. 5846-39

kogar, samo da lahko pomagajo domovini v stiski.

»Izvrstno, kapitan, vse gre kakor po maslu. Zdaj potrebujemo samo še precej veliko ladjo, ki bo kapitan na njej pripravljen pomagati nam; njena posadka bo morala pa kajpak molčati kakor grob,« sem ves vnet dejal.

Kleist je premišljal:

»Dobro,« je odvrnil. »Le malo ladij je, ki bi ustrezale vsem vašim pogojem. Ali ste že kdaj pomislili na kapitana Hinsa z ladje »Neckar«? Star lev je in Atlantik pozna kakor lastni žep. V poštev bi prišel tudi Paul Hilken, zastopnik Severnonemškega Lloyd-a v Baltimoru. Tudi Hins je v Baltimoru, moral je tam pristati, ker so se mu stroji pokvarili.«

»V Baltimoru? To bi bilo izvrstno, samo malo daleč je.«

»Lahko bi mu sporočili, naj se ob obali pripelje do nas.«

»Menda ne bo mogoče, če so stroji pokvarjeni.«

»Saj res. Priskrbeti si moramo primerno ladjo kar tu, v newyorškem pristanišču.« Kapitan von Kleist je nagubal čelo, videl sem, kako brska

Radio Ljubljana
od 30. XI. do 6. XII. 1939.

ČETRTEK 30. NOVOBR

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Poročila, napovedi 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Salonski kvartet 14.00: Poročila 18.00: Radosni zvoki 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Vzroki izseljevanja 20.00: Koncert pevskega zbora »Ljubljanski zvon« 20.45: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: V oddih igra Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 1. DECEMBRA

9.00: Napovedi, poročila 9.15: Šolska ura 10.00: Prenos iz ljubljanske stolnice 11.00: Koncert jugoslovanske glasbe 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Bežigradski pevski zbor 14.00: Plošče 17.00: Viljem Ostrovrhar, zgodovinska igra 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Mlakarjevi zbrani spisi 20.00: Rezervirano za prenos 22.00: Napovedi 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 2. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Poročila 14.00: Otroška ura 17.50: Pregled sporeda 18.00: Za delopust igra Radijski orkester 18.40: Pogovor s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: O zunanji politiki 20.30: Vesel živalski krog 22.00: Napovedi,

po svojem spominu. Na lepem se je zganil in udaril s pestjo po mizi:

»Jo že imam! »Friderik Veliki« v newyorškem pristanišču bi ustrezal vsem vašim zahtevam!«

»Izvrstno! Pomislite, kakšen slučaj! »Friderik Veliki« se imenuje naša admiralska ladja v naših vodah! Zdi se mi, da nam je usoda naklonjena.«

Dogovorili smo se s kapitanom te ladje; posadka je bila zanesljiva. »Friderik Veliki« je bila ladja kakor nalašč za nas. Precej velika, vsidrana ob nekem stranskem pomolu, tako da smo lahko neopazno prihajali vanjo in odhajali iz nje. Izdelali smo precejšnje število svinčenih smotk in bakrenih sten, ki smo jih potrebovali za prekate. Neko temno noč smo jih prepegljali k dr. Scheelu, da jih je napolnil z dragocenima kislinama.

Neko jutro — sedel sem že v pisarni za svojo pisalno mizo — je stopil v mojo sobo neki mornar; pod roko je nosil precejšen zaboj, očitno težak.

»Oprostite, kapitan, ali bi lahko nekoliko odmaknili nogo?«

Umaknil sem se in mornar je previdno položil zaboj v enega velikih predalov moje pisalne mize, ki sem malone ves dan sedel za njo.

Grozotna sosesčina! »Smotke« so bile že napolnjene s kislino in tempirane, tako da bi se morale vžgati točno v štirinajstih dneh. To je bila prva pošiljka; možno bi bilo, da še ne bi bile tako natanko izdelane in da bi se vžgale nekoliko poprej ali pozneje. Bilo je na dani, da se jih moram kar najhitreje odkrižati.

(Dalje prihodnjic.)

poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 3. DECEMBRA

8.00: Plošče 8.15: Samospeli 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Cimermanov kvartet 10.00: Verski govor 10.15: Prenos cerkvene glasbe iz zavoda svetega Stanislava v St. Vidu 11.00: Veseli godeji 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Nedeljski koncert Radijskega orkestra 17.00: Kmet, ura 17.30: Plošče 18.15: Pevski zbor »Cankar« 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Izseljeniški večer 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 4. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Opoldanski koncert Radijskega orkestra 14.00: Poročila 18.00: Zdravstvo mladostne dobe 18.20: Nekaj pesmic iz opere »Pri naši kočici« 18.40: Mesečni slovnstveni pregled 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Več manire — brez zamere 20.00: Prenos iz Zagreba 22.00: Napovedi, poročila 22.15: V oddih igra Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

TOREK 5. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Šolska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Opoldanski koncert Radijskega orkestra 14.00: Poročila 16.30: Miklavževanje za otroke 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Koncert Miklavževih darov 22.00: Napovedi in poročila 22.15: Miklavž govori odraslim. Konec ob 23. uri.

SREDA 6. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Kmet, izobrazba in šola 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Uvod v prenos 20.00: Prenos iz ljubljanske opere. Konec ob 23. uri.

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 33-53

MALI OGLASI

OREHOVA JEDRCA

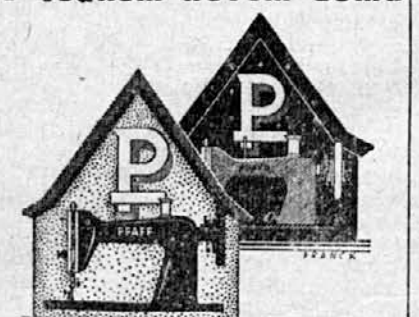
novi, sortiran cvetlični med in medicino dobite najceneje v

MEDARNI

Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri frančiškanskem mostu
Vsakršna očala, daljnogledi, topometri, varometri, higrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno.

V vsakem novem domu

PFAFF

Nakup katerega ne boste nikdar obžalovali in ki vam bo v življenju vedno v veselje. — Obiščite našo specialno veletrgovino

IGN. VOK
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

ČITAJTE!!!

CENE PREHRANE IN PIJACE

Vsak dan in ob vsakem času: mleko, kava, čaj, golaž, vami, jetra, hrenovke, klobase itd. din 1.—, 2.—, 3.—, 4.—

Ocvrte in pečene piške, poročila din 650
KOŠILO — od 12. do 15. ure — se kuhajo dvakrat kuhana juha, 2 prikuhi, goveje meso din 6.— do 8.—

pečenko din 10.—
s pečenko in močnat din 12.—
VEČERJA v mnogovrstni, dnevno različni izbiri din 4.— do 8.—

Brezmesna hrana din 3.— do 5.—

Vsak petek:
kupani sirovi štrukli din 3.—
morske ribe por. din 3.—, 5.—, 10.—
idrijski žlikrofi din 4.—

SPREJEMAMO ABONENTE, ter isti niso obvezni jemati pijač.

GOSTILNA PRI LOVCU

Cesta 29. Oktobra (Rimska) št. 24, vogal Bleiweisove ceste št. 2

VAŽNO!!!

V sobotah in nedeljah:
domače krvavice s kisli zeljem 5.—
domače pečenice din 650
divjačina s smoki din 8.—

Samo ob nedeljah:
krofi z nadevom din 2.—
Palačinke z marmelado kom. din 150

Orehova potica in razno domače pecivo din 1.—, 2.—
ter mnogovrstna druga jedila.

Prvovrstna domača in dalmašinska vina, liter din 10.—, 14.—

Pivo v sodčku in steklenicah.

Pristni domači jabolčnik, liter din 550

Expressna kava din 150

Isti niso obvezni jemati pijač.